

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного обліку і аудиту**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

051 Економіка

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Міжнародна економіка

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

здобувачки Андрущенко Єви Василівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Козак Вадим Григорович

**Робота допущена до захисту
перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувачка кафедри: д.е.н., професорка Галенко О. М.

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного обліку і аудиту**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 Економіка
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	Міжнародна економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
д.е.н., професор Я. М. Столярчук

«___» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри
міжнародного обліку і аудиту
д.е.н., професор О. М.
Галенко

«___» _____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

**здобувачці вищої освіти Андрущенко Єві Василівні
денної форми навчання**

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на світову економіку»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «07» грудня 2023 р. № 2230-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах наукових публікацій, аналітичних звітів міжнародних організацій, статистичної інформації з відкритих джерел

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи міжнародної міграції робочої сили
Розділ 2	Тенденції розвитку міжнародної міграції робочої сили

Об'єкт дослідження:	Міжнародна міграція робочої сили
Предмет дослідження:	Теоретичні і практичні питання міжнародної міграції робочої сили
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізму регулювання міжнародної міграції робочої сили

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	- міжнародна міграція робочої сили: сутність та види - еволюція міжнародних міграційних процесів - сучасна структура міжнародної міграції робочої сили
У розділі 2	- методи оцінювання міжнародної міграції робочої сили - особливості міграційних процесів в основних регіонах світу - соціально-економічні наслідки міграції робочої сили

**Завдання підготував
науковий керівник**

В. Г.Козак

«____» _____ 2023 р.

Завдання одержав студент

Є. В.Андрушенко

«____» _____ 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 51 сторінок, 9 таблиць, 8 рисунків, список використаних джерел з 48 найменувань, додатки.

Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на світову економіку

Об'єктом дослідження в даній роботі є міжнародна міграція робочої сили.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні питання міжнародної міграції робочої сили.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи є розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізму регулювання міжнародної міграції робочої сили

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розкриття поняття та видів міжнародної міграції робочої сили;
- дослідження етапів еволюції міжнародних міграційних процесів;
- проведення оцінки структури сучасної міжнародної міграції робочої сили;
- дослідження методичних засад міжнародної міграції робочої сили;
- аналіз особливостей міграційних процесів в основних регіонах світу;
- аналіз соціально-економічні наслідки міграційних процесів.

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати спрямовані на вивчення і розробку актуальних міжнародних питань сьогодення. Враховуючи актуальність теми як для розвитку досліджень в галузі міжнародних політичних процесів, так і вітчизняної політичної діяльності наукові дослідження можуть бути використані у подальшій дослідницькій науковій сфері, для формування наукового базису для студентів та викладачів в галузі історії, політології та міжнародних відносин.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: міграція, міжнародна трудова міграція, міграційні процеси, робоча сила, інтернаціоналізація.

В і д г у к
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачки факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньої програми Міжнародна економіка
Андрущенко Єви Василівни
на тему: «Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на світову економіку»

Приєднання до ЄС країн колишнього соціалістичного табору у Європі, рівень добробуту населення яких значно нижчий середньоевропейського, воєнні конфлікти, екологічні, етнічні негаразди призвели до активізації міграції. Ці ж чинники обумовили значні міграційні потоки з країн колишнього СРСР, Азії та Африки, що у подальшому, через прикордонні країни, переорієнтувались до найбільш розвинених - Великобританії, Італії, Іспанії тощо. Таким чином істотне зростання масштабів міжнародної міграції, у складі якої значну частку складають трудові ресурси, визначають актуальність теми дослідження.

У роботі, на підставі наукових джерел, здобувачкою було проведено дослідження таких терміну як «міграція» та поняття «трудова міграція», а також запропоновано використовувати індикатори просторової мобільності осіб щодо критеріїв класифікації трудової міграції.

Досліджуючи питання еволюції міграційних процесів здобувачка систематизувала зібрану інформацію, згрупувавши її за відповідними періодами. Сучасна структура міжнародної міграції робочої сили проілюстрована відповідною статистичною інформацією.

Актуальною є інформація стосовно особливостей міграційних процесів. Проте, на жаль, розглядаючи методи оцінювання міжнародної міграції робочої сили здобувачка не наводить відповідні числові значення, що дозволили б, у подальшому, зробити висновки. Подібні узагальнення можливо зробити і стосовно дослідження соціально-економічних наслідків міграції робочої сили.

У цілому зроблені висновки є логічним завершенням роботи, проте не містять конкретних пропозицій, що могли б бути використані у подоланні економічних і соціальних проблем сучасної трудової міграції.

До недоліків роботи також варто віднести використання застарілих літературних джерел, неточності в оформленні, стилістичні та орфографічні помилки.

У відповідності до Положення про запобігання академічному плагіату в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (наказ № 13 від 16.01.2017 р.) кваліфікаційна бакалаврська робота Андрущенко Є. В. перевірена на наявність академічного плагіату в програмному продукті, визначеному Університетом.

За результатами перевірки коефіцієнт схожості складає 44,5%, що є в межах допустимих норм.

Кваліфікаційна бакалаврська робота Андрущенко Є. В. рекомендується до захисту перед ЕК з оцінкою 38 балів.

Науковий керівник
професор кафедри
міжнародного обліку і аудиту, к.е.н.

Козак В. Г.

31.05.2024.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ	5
1.1 Міжнародна міграція робочої сили: сутність і види	5
1.2 Еволюція міжнародних міграційних процесів.....	9
1.3 Сучасна структура міжнародної міграції робочої сили.....	14
РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ	24
2.1 Методи оцінювання міжнародної міграції робочої сили.....	24
2.2 Особливості міграційних процесів в основних регіонах світу	29
2.3 Соціально-економічні наслідки міграції робочої сили	36
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний ринок праці характеризується високим рівнем безробіття, а також наявністю низькооплачуваних посад з високими критеріями прийняття на роботу. Значний потік робочої сили з країн, що розвиваються, обумовлений рядом чинників, включаючи низький рівень життя у порівнянні з іншими країнами, а також війну у деяких з них. Тому питання пов'язані з трудовою міграцією, її впливом на економіку як країн-донорів, так і країн-реципієнтів є сьогодні важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує багато різних способів тлумачення термінології, пов'язаної з трудовою міграцією, а також різні методи збору відповідних статистичних даних, які визначають сучасні економічні дослідження трудової міграції. Питаннями трудової міграції займалися як українські науковці такі як О. Малиновська, Я. Волоско, В. Позняк, О. Передрій, В. Васильченко, О. Ровенчак, М. Слюсаревський, О. Блінова, О. Осипенко, так і зарубіжні дослідники - Де Хааса, Ціпфа, Стоуффера та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізму регулювання міжнародної міграції робочої сили.

Дослідження було здійснено шляхом виконання наступних **завдань**:

- розкриття поняття та видів міжнародної міграції робочої сили;
- дослідження етапів еволюції міжнародних міграційних процесів;
- проведення оцінки структури сучасної міжнародної міграції робочої сили;
- дослідження методичних засад міжнародної міграції робочої сили;
- аналіз особливостей міграційних процесів в основних регіонах світу;
- аналіз соціально-економічні наслідки міграційних процесів.

Об'єкт дослідження – міжнародна міграція робочої сили.

Предмет дослідження – тренди, фактори та механізми розвитку ринку сучасної міжнародної міграції робочої сили.

Методи дослідження. У роботі розглянуті кількісні та якісні методи оцінки процесу трудової міграції, метод прогнозування Дж. Ціпфа, модель міграційної привабливості Стоуффера.

Інформаційна база дослідження: наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, статистичні дані з офіційних сайтів Національного банку України, Міжнародної організації з міграції, Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, Євростату.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

1.1 Міжнародна міграція робочої сили: сутність і види

Поняття «міграція» визначає рух населення, включаючи народи, етноси та окремих осіб, які переїжджають з одного місця проживання до іншого [1, с. 42]. У більш широкому контексті міграція є наслідком різних факторів, таких як зростання населення, розвиток виробництва та торгівлі, формування країн і держав, а також катастрофічні події, наприклад, війни.

Різні підходи до визначення сутності міграції наукові представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до визначення сутності терміну «міграція»

Автор	Характеристика
Кваша О.С. [2, с. 237]	Міграція – пересування людини, яке супроводжується перетинанням міжнародного кордону (зовнішня міграція), або переміщення в межах адміністративно-територіальних одиниць держави (внутрішня міграція).
Лагуніна О. [4, с. 8]	Міграція – процес упорядкованого або неорганізованого переселення населення з однієї країни в іншу на тривалий термін, зумовлений розвитком продуктивних сил і виробничих відносин, а також впливом економічних законів.
Малиха М.І. [5, с. 17]	Міграція – процес переміщення, який може відбуватися як через міжнародний кордон, так і всередині країни, охоплює будь-який вид пересування людей, незалежно від причини.
Танчин І.З. [6, с. 39]	Міграція - це процес зміни постійного місця проживання індивідів або соціальних груп, включаючи переїзд в інший регіон країни або в іншу країну. Також вважається міграцією переїзд з села в місто або навпаки.

Згідно з інформацією Міжнародної організації з міграції, міжнародні трудові мігранти - це працездатні особи, які переїжджають з однієї країни до іншої для знаходження роботи. Трудова міграція часто відбувається для отримання вищого доходу без втрати зв'язку з рідним місцем проживання, а одним з наслідків може бути надсилання грошей назад в країну походження [1].

У свою чергу Міжнародна організація з міграції визначає і поняття міжнародні працівники - люди працездатного віку, які переїжджають з однієї країни в іншу для пошуку роботи. Трудова міграція передбачає переміщення працездатних осіб за кордон з метою отримання більш високого доходу, при цьому зберігаючи зв'язки зі своєю батьківщиною. Однією зі складових цього процесу є пересилання зароблених коштів у свої рідні місця при поверненні в країну походження.

За даними Організації Об'єднаних Націй (ООН), з усього світу близько 200 мільйонів міжнародних мігрантів, і майже половина з них є працівниками-мігрантами. Відомий англійський вчений П. Стокер, який досліджує проблеми трудової міграції, виділяє п'ять основних типів міжнародних мігрантів: поселенців, контрактних працівників, професіоналів, нелегальних іммігрантів і біженців. «Трудащі-мігранти» це контрактні працівники, які наймаються на обмежений термін, зазвичай для виконання некваліфікованих або низько кваліфікованих сезонних робіт; професіонали - особи з високим рівнем освіти і досвідом роботи, багато з яких працюють у міжнародних корпораціях і переміщуються з одного відділення до іншого. У міжнародних документах часто використовується термін «трудоващі-мігрант» (іноді перекладається як «працівник-мігрант») [48].

У відповідності з Конвенцією № 97 від 1947 року Міжнародної організації праці, термін «працівник-мігрант» застосовується до осіб, які переїжджають з однієї країни до іншої з метою знаходження роботи та використання власних професійних можливостей, включаючи фінансовий аспект. Хоча на сьогодні Україна не є учасницею цієї Конвенції, обговорюється можливість її приєднання.

Згідно з Міжнародною організацією з міграції, трудова міграція визначається як переміщення людей з однієї країни в іншу для працевлаштування.

У Європейській конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів з 1977 року зосереджено увагу на правовому статусі іноземних працівників. Згідно з нею, мігрантами-працівниками вважаються громадяни однієї країни, яким надається можливість проживати на території іншої країни для здійснення оплачуваної праці. Конвенція також визначає сезонних мігрантів, які працюють на території іншої країни в залежності від сезонності, на підставі контракту на обмежений термін або виконання певної роботи. Таким чином, мігранти, які працюють без належних дозволів на проживання та роботу, не входять до цього визначення.

Найширший перелік категорій мігрантів-працівників міститься в Міжнародній конвенції про захист прав усіх мігрантів-працівників та членів їхніх сімей, прийнятої ООН у 1990 році (вступила в силу у 2003 році). Ця Конвенція визначає «працівника-мігранта» як особу, яка працює або працювала за зарплатою у країні, громадянином якої вона не є. До цієї категорії належать різні види мігрантів, такі як прикордонні працівники, сезонні робітники, моряки, працівники на стаціонарних об'єктах, спеціалісти на проектах тощо.

Розглядаючи класифікації міграції, першим можна виділити поділ Волоско Я. О., яка виокремлює економічну міграцію, пов'язану зі змінами у соціально-економічному середовищі. Це переселення через погіршення умов праці та життя, що може призвести до бідності та злиднів, спричиняючи соціальне розшарування і створюючи підґрунтя для конфліктів і напруженостей [3]. Існують як внутрішні, так і зовнішні чинники міграції, серед яких головним внутрішнім чинником міжнародної трудової міграції є різниця в оплаті праці між країнами та рівнем вартості життя.

Щодо критеріїв класифікації трудової міграції, можна використовувати різні індикатори просторової мобільності осіб. Ці індикатори дозволяють виокремлювати різні типи міграції. У табл. В.1, В Додаток В структуровано види трудової міграції відповідно до використаного класифікаційного критерію.

При цьому важливо відзначити наступне: за тривалістю перебування виділяються тимчасова і постійна міграція. Тимчасова трудова міграція означає переміщення працівників до іншої країни на обмежений період часу [6, с. 499].

Багато вчених раніше визначали трудову міграцію лише як тимчасову, проте все частіше мігранти інтегруються, вивчають мову, отримують громадянство та не повертаються на батьківщину, що призводить до перетворення тимчасової міграції на постійну. Тимчасова міграція включає довготривалу, короткотривалу, маятникову та сезонну.

Для кращого розуміння цих термінів слід звернутися до міжнародних стандартів, затверджених Міжнародною організацією з міграції (МОМ). Довготривала міграція визначається як та, що триває понад один рік [6, с. 495]. Короткотривала міграція – це переміщення на термін до одного року, але не менше, ніж на три місяці [6, с. 498].

Сезонна міграція пов'язана з виконанням сезонних робіт, наприклад, збиранням врожаю [6, с. 498]. Маятникову міграцію в українській науці пояснюють як щоденні або щотижневі поїздки населення з місця проживання до місця зайнятості і назад [7, 8].

Міграція є складним і багатогранним явищем, що охоплює рух населення між країнами та континентами з різними цілями і мотивами. Важливість цього процесу обумовлена не лише демографічними та економічними факторами, але й соціальними і політичними умовами, які стимулюють людей до зміни місця проживання. Зокрема, трудова міграція займає особливе місце, оскільки вона безпосередньо впливає на ринки праці, економічний розвиток і соціальні структури як країн походження, так і приймаючих країн. Значний внесок мігрантів у економіку рідних країн через пересилання зароблених коштів свідчить про важливість міжнародної трудової міграції для глобальної економіки.

Крім економічних аспектів, трудова міграція сприяє культурному обміну та поширенню знань і навичок, що підвищує загальний рівень кваліфікації робочої сили. Однак міграційні процеси також можуть викликати певні виклики, зокрема

питання інтеграції мігрантів у нове суспільство, забезпечення їхніх прав та запобігання експлуатації. Таким чином, трудова міграція є важливою складовою глобалізованого світу, яка потребує ретельного управління і міжнародного співробітництва для максимізації її позитивних ефектів та мінімізації негативних наслідків.

1.2 Еволюція міжнародних міграційних процесів

Міграційні процеси мали декілька етапів на що мали вплив політичні та соціальні процеси, які відбувалися в той чи інший період історії, тому далі варто поступово оглянути кожен етап, який мав місце і його характеристику.

Таблиця 1.2 – Основні етапи міграційних процесів

Період	Основні події та характеристики
1945–1973 рр.	- Швидке економічне зростання - Спад еміграції до Північної Америки та Океанії - Постколоніальна міграція з Африки, Азії та Карибського басейну - Вербування середземноморських «гастарбайтерів»
1973–1989 рр.	- Економічна стагнація та реструктуризація - Поселення трудових мігрантів у Західній Європі разом із сімейною міграцією - Зростання трудової міграції з комуністичних країн
1989–2008 рр.	- Настала кінцева фаза холодної війни - Падіння Радянської імперії - Зростання міграції зі Сходу на Захід - Внутрішньоєвропейська циркуляція після створення Шенгенської зони та розширення ЄС - Збільшення трудової міграції до Південної Європи разом із зростаючою політизацією міграційних питань
З 2008 року	- Спад після Великої рецесії - Відновлення трудової міграції до основних європейських економічних регіонів - Подальше політизування та сек'юритизація питань щодо притулку та нелегальної міграції

Джерело: розроблено автором за [10]

Починаючи з XVI століття, європейці змінювали територію проживання через завоювання, колонізацію та освоєння земель в інших країнах світу, а також шляхом работоргівлі, коли африканські народи були перевезені в Америку для праці на плантаціях. Також відбувалося переміщення найманих робітників з Південної та Східної Азії для працевлаштування в різних регіонах, таких як Карибський басейн, Східна Африка, Маврикій та інші. Проте, у другій половині XX століття ці моделі міграції зазнали значних змін. Вплив деколонізації, демографічних та економічних зрушень призвів до того, що Європа стала основним місцем глобальної міграції.

Наприкінці 2017 року приблизно 82 мільйони людей, які народилися за межами країн Європи (включаючи колишні радянські республіки), проживали в Європі, з них 34 мільйони були народжені за кордоном, у порівнянні з 55 мільйонами іммігрантів у Північній Америці та 41 мільйоном у Центральній Америці. Схід Європи, як важливе джерело мігрантів, також вплинув би на міграційний потік до Північної Америки, Австралії та Нової Зеландії, що зробило б його все більш латиноамериканським та азіатським. Зростання структурної імміграції з країн поза ЄС, а також внутрішня міграція в межах ЄС сприяли зростанню різноманітності населення, особливо в Західній Європі.

У період з 1945 року до початку 1970-х років головною економічною стратегією західноєвропейських урядів та великих підприємств було спрямування інвестицій і розширення промислового виробництва. Це призвело до того, що велика кількість робітників-мігрантів були найняті з менш розвинених країн Середземноморського регіону, а також з Ірландії та Фінляндії для роботи у промислових зонах Західної Європи. За винятком колишньої Югославії, комуністичні країни Східної Європи були майже повністю відокремлені від Західної Європи, і міграція між цими двома регіонами була мінімальною, за винятком деяких випадків біженців. Усі високоіндустріальні країни північно-західної Європи спочатку використовували тимчасове наймання робочої сили, хоча

іноді ця практика втрачала свою актуальність через спонтанний приїзд іноземних працівників, що сприяло розвитку мереж мігрантів.

Нафтовий шок 1973 року призвів до економічного розквіту для нафтових країн, але водночас став початком періоду економічної стагнації в Західній Європі та Північній Америці. У Західній Європі зростання безробіття призвело до припинення набору персоналу, і загальне очікування було таким, що «гастарбайтери» повернуться назад, а епоха великомасштабної імміграції післявоєнного періоду наближається до завершення. Проте, масштабного повернення мігрантів не відбулося, і імміграція продовжувала збільшуватися навіть за умов очікувань та політичної риторики на користь закриття кордонів.

Серед основних тенденцій можна виокремити наступні:

- зменшення контрольованої урядом трудової міграції до країн Західної Європи та припинення найму працівників;
- поширення процесу об'єднання сімей іноземних працівників, що призвело до зростання постійних міграційних спільнот;
- збільшення обсягів трудової міграції до нових економічних зон, зокрема в Іспанії та Італії, особливо з Північної Африки та Латинської Америки.

Скасування контрольованого найму працівників із країн Західної Європи на початку 1970-х років було частиною великого процесу, що включав у себе фундаментальну реструктуризацію світової економіки та становлення нового міжнародного поділу праці. Промислове виробництво все більше переносилось до країн з низькими трудовими витратами, тоді як кількість висококваліфікованих робітників у сферах послуг зростала в країнах з високим рівнем доходу. Цей процес породжував нові форми мобільності та міграції.

Міграційні процеси в Західній та Східній Європі пройшли через суттєві зміни після ключових історичних подій, таких як падіння Берлінської стіни у 1989 році, розпад Радянського Союзу у 1991 році, розпад комуністичних режимів у Центральній і Східній Європі та їх пізніше включення до Європейського Союзу (ЄС). Маастрихтська угода 1992 року стала основою для посилення та розширення

федеративних європейських інституцій. У 1995 році набула чинності Шенгенська угода, яка припинила контроль на внутрішніх кордонах.

Наступні етапи розширення в 1995, 2004 і 2007 роках призвели до збільшення кількості членів ЄС з 12 до 25. Кінець холодної війни відзначився періодом «ринкового триумфалізму» та неоліберальної глобалізації, що призвело до швидкого зростання світової торгівлі та інтенсифікації міграції як низькокваліфікованих, так і висококваліфікованих мігрантів з різних європейських та неєвропейських країн.

Протягом періоду неоліберальної глобалізації відбулися значні зміни в європейській міграційній динаміці:

- спостерігалось значне переміщення біженців через націоналістичні напруження та насильницькі конфлікти після розпаду Радянського Союзу та Югославії;

- після розширення Європейського Союзу та скасування контролю на внутрішніх кордонах між країнами, які підписали Шенгенську угоду, спостерігалось значне зростання міграції та циркуляції з Центральної та Східної Європи до Західної Європи;

- відбулося збільшення трудової міграції з країн Магрибу, Західної Африки та Латинської Америки до Західної та Південної Європи;

- країни Південної Європи та Туреччина перейшли зі статусу країн еміграції до країн імміграції та транзиту.

Велика рецесія позначилася кінцем або, принаймні, затримкою попереднього періоду прискореної глобалізації, неоліберальної політики та розширення Європейського Союзу.

Під час рецесії спочатку спостерігалось зниження масштабів міграції, зокрема незадокументованої, особливо у груп мігрантів з низьким рівнем кваліфікації, таких як пакистанці та бангладешці у Сполученому Королівстві, а також мігрантів з Північної Африки та Південної Америки в Іспанії. Однак це не спричинило масштабного повернення трудових мігрантів, і рецесія не драматично

змінила довгострокові моделі імміграції з країн поза ЄС. Велика частина мігрантів з країн-членів ЄС залишалася на місці, користуючись вільною мобільністю, наприклад, румуни в Італії або поляки у Великобританії.

Щодо мігрантів з-за меж ЄС, таких як марокканці, еквадорці, перуанці та болівійці в Іспанії, рівень повернення був нижчим. Багато з них вирішили залишитися на місці через невпевненість та бажання залишитися в безпечності. Це спричинило значне збільшення числа «гастарбайтерів», які залишилися в Північно-Західній Європі після нафтового шоку 1973 року.

Негативні наслідки рецесії були особливо відчутними для країн, які найбільше постраждали від кризи, таких як Іспанія, Ірландія, Португалія, Італія та Греція, а також деяких країн Східної Європи. Наприклад, в Іспанії рівень безробіття серед іноземців зріс до 36% у 2011 році, що призвело до зниження числа іммігрантів з 921 000 у 2007 році до 248 000 у 2013 році. Паралельно зменшився і потік емігрантів з 199 000 у 2007 році до 459 000 у 2011 році. Криза також спричинила нову хвилю іспанської еміграції, переважно до інших європейських країн та країн Південної Америки, Азії та Австралії. З того часу імміграція відновилася, а кількість повернень зменшилася, і в 2015 році Іспанія знову стала країною, куди люди приїжджають для постійного проживання.

Хоча міграція до країн Південної Європи стрімко зменшилася після кризи, вона не припинилася, а скоріше стабілізувалася на певному, хоч і нижчому, рівні. Ця стійкість пояснюється специфічною сегментацією подвійних ринків праці, яка підтримує попит на мігрантів у певних секторах навіть у періоди економічної кризи, коли безробіття серед місцевого населення зростає.

У 2000-х та 2010-х роках відбувався захист міграції, частково внаслідок усвідомлення того, що міграція стає все більш поширеною та що мігранти частіше вирішують залишатися на постійній основі. Однак це викликало суттєві політичні дебати та напругу, оскільки уявлення про себе більшості європейських суспільств не завжди відповідали новій реальності масштабної міграції та різноманітності. Це

особливо виникло, коли мігранти стали осідати та вимагати правового захисту на своїх нових місцях проживання.

На сучасному етапі спостерігається інтелектуальна міграція населення, що призводить до зміни якісного складу робочої сили. Поряд з іноземними працівниками низької кваліфікації, які займаються важкою фізичною роботою, збільшується кількість мігрантів високої кваліфікації, відомих як «відтік мізків».

Цей процес можна розглядати як два основних напрями:

- «відтік мізків» - це втрата для донорських країн через інтелектуальну еміграцію;

- «притік мізків» - це прибуток для країн-місця призначення через інтелектуальну імміграцію.

Важливим аспектом цих міграційних процесів є роль транснаціональних та мультинаціональних корпорацій, які активно залучають працівників із менш розвинених країн. Міграція населення стала важливим фактором у розвитку світової економіки, а взаємозв'язок між глобальними економічними процесами і міграційними потоками демонструє вплив одного на одного на світовому та національному рівнях.

1.3 Сучасна структура міжнародної міграції робочої сили

У сучасний період міжнародна трудова міграція швидко розширюється на глобальному рівні. Уряди країн, міжнародні інституції та організації прикладають багато зусиль у вивчення ризиків та можливостей транскордонної трудової міграції, для чого потрібний аналіз структури глобального міграційного потоку та розробка ефективної регуляторної стратегії. Хоча існує багато даних, які можна використати для визначення загальних тенденцій, цього недостатньо для проведення комплексного соціально-економічного аналізу трудової міграції. Тому

для досягнення цієї мети були досліджені регіональні та галузеві потоки трудової міграції, а також ключові показники динаміки міжнародної міграції на світовому рівні.

За останні 20 років кількість мігрантів у всьому світі значно зросла, збільшившись на 55,11% між 2000 і 2020 роками. Основними причинами цього зростання були стрімке зниження народжуваності, відчутний дефіцит робочої сили на ринку праці, низькі заробітні плати, природні катаклізми, конфлікти та війни, а також зростання доступу до інформації через Інтернет.

Динаміка кількості іммігрантів з-за кордону та їх розподіл за регіонами світу показана в табл. 1.3. За цей період у світі зросла кількість іноземних мігрантів приблизно на 100 мільйонів, що становить більше ніж 50%. Це явище можна описати як динамічний процес, який має вплив на всю планету і світову економіку в цілому.

Таблиця 1.3 – Динаміка чисельності міжнародних мігрантів за регіонами світу 2000-2020 рр., осіб

Регіони світу	2000	2005	2010	2015	2020
Весь світ	173 588 441	191 615 574	220 781 909	248 861 296	271 642 105
Африка	15 051 677	15 969 835	17 804 198	20 656 251	26 529 334
Азія	49 394 322	53 439 306	65 938 712	75 081 760	83 559 197
Європа	56 858 788	63 594 822	70 678 025	76 158 219	82 304 539
Південна Америка	6 570 729	7 224 942	8 262 433	9 231 679	11 673 288
Північна Америка	40 351 694	45 363 257	50 970 861	54 493 443	58 647 822
Океанія	5 361 231	6 023 412	7 127 680	8 169 944	8 927 925

Джерело: [29]

Упродовж перших двох десятиліть XXI століття міграційні процеси значно зростали, що відображено в даній таблиці. Це призвело до збільшення кількості мігрантів з інших країн на понад 100 мільйонів протягом цього періоду. У 2022 році у світі зареєстровано близько 271 мільйона міжнародних мігрантів, порівняно з понад 173 мільйонами у 2000 році.

Найбільша кількість іммігрантів зосереджена в Європі, де вони становили 76,15 мільйона осіб або 31,25% від загальної чисельності мігрантів у всьому світі у 2015 році. Азія посідає друге місце з 75,08 мільйонами осіб або 30,8% від усіх трудових мігрантів у світі. У 2015 році найбільше мігрантів було в Північній Америці - 54,49 мільйона осіб, за ними Африка - 20,65 мільйона осіб. Океанія нараховує 8,1 мільйона осіб, за нею йдуть Латинська Америка та Карибський басейн - 9,23 мільйона. Сполучені Штати Америки є країною, яка приваблює найбільше іммігрантів; у 2015 році тут проживало 46,63 мільйона іммігрантів або 19,1% від усіх мігрантів у всьому світі. Це пояснюється високою оплатою праці, можливістю професійного та особистісного зростання, сприятливими умовами праці, соціальним забезпеченням, швидким економічним розвитком країни та іншими факторами. Біженці становлять серйозне завдання для країни; у 2016 році вона прийняла 85 тис. біженців з різних країн, а в 2017 році ця цифра зросла на 15 тис.

На 2015 рік найбільша кількість мігрантів сконцентрована в розвинених країнах - 140,48 мільйона осіб, за ними йдуть країни, що розвиваються, з 91,27 мільйонами мігрантів, і найменш розвинені країни з 11,95 мільйонами мігрантів. Різниця між індустріально розвиненими та країнами, що розвиваються збільшувалася протягом останніх 20 років, що в основному пояснюється різними рівнями їх доходів.

У 2015 році приблизно 124 мільйони з 173 мільйонів мігрантів виїхали з країн з високим рівнем доходу, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), тоді як 49 мільйонів мігрантів походили з країн поза ОЕСР. У той же рік ці країни прийняли відповідно 61 мільйон та 9

мільйонів осіб, які прибули з країн із середнім і низьким рівнем доходу. Ці дані свідчать про значне зростання міграційних процесів у міжнародній спільноті на початку XXI століття під впливом політичних, соціально-економічних, демографічних та інших факторів.

За загальною кількістю мігрантів у світі друге та третє місце займають Німеччина та Саудівська Аравія, кожна з яких прийняла близько 13 мільйонів мігрантів. Причинами активного міграційного потоку до Німеччини у 2015 році були стійкий економічний розвиток, відкрита імміграційна політика, можливість отримання вищої освіти та висока готовність приймати біженців. У тому ж році Німеччина прийняла не менше 800 000 біженців.

Починаючи з 2013 року, Росія втратила своє друге місце через повномасштабну війну та припинення імміграційних переваг для українських мігрантів.

Інформація про країни, які приваблюють іммігрантів, представлена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Топ 10 країн-реципієнтів мігрантів, млн.осіб

Країни	Кількість мігрантів, млн. осіб		Абсолютний приріст, млн. осіб	Відсотковий приріст, %
	2000 р.	2022 р.		
США	34,8	50,7	15,9	45,7
Канада	5,5	7,9	2,4	28,9
Німеччина	8,9	13,1	4,2	47,1
Франція	6,3	8,3	2,0	31,7
Великобританія	4,7	9,5	4,8	102,1
Італія	2,1	6,2	4,1	295,2
Росія	11,9	11,4	-0,5	-4,2
ОАЕ	2,4	8,5	6,1	354,1
Саудівська Аравія	5,2	13,1	7,9	251,9
Австралія	5,3	8,9	3,6	67,9

Джерело: [32]

За кількістю мігрантів у світі перші місця займають Велика Британія та Північна Ірландія, об'єднані в одну юридичну одиницю, з загальною чисельністю в 9,54 мільйона осіб.

На другому місці знаходяться Об'єднані Арабські Емірати із 8,5 мільйонами, а Канада займає третє місце з 7,9 мільйонами жителів. Франція і Австралія посідають відповідно четверте і п'яте місця, маючи 8,3 мільйона і 8,9 мільйона осіб. Італія завершує цей список, нараховуючи 6,2 мільйона мешканців. У цьому ж переліку Україна розташувалася на 13-му місці з 4,83 мільйонами іммігрантів.

Додатково, починаючи з 2013 року в Об'єднаних Арабських Еміратах відбувається значний приплив мігрантів. За останні п'ять років їхня кількість зросла на 4,54 мільйона, майже вдвічі, досягнувши 8,1 мільйона в 2015 році. У цей період ОАЕ створили понад 1 мільйон робочих місць для мігрантів, завдяки привабливим умовам, таким як високі заробітні плати від 1500 до 2700 доларів США на місяць, соціальні гарантії та поліпшена інфраструктура. Ці значущі зміни є результатом впливу різноманітних факторів.

За даними, поданими у таблиці 1.4, можна відзначити стійкий зріст кількості іммігрантів з інших країн, з найбільшими темпами зростання в США (+15,9 мільйона), Саудівській Аравії (+7,9 мільйона) та Об'єднаних Арабських Еміратах (+6,1 мільйона). Три європейські держави, які відзначилися найбільшим приростом мігрантів - Італія (+4,1 мільйона), Німеччина (+4,2 мільйона) та Великобританія (+4,8 мільйона) - були під впливом як глобальних економічних процесів, так і регіональних інтеграційних ініціатив, які постійно посилюються.

Міжнародна трудова міграція відображає не лише зростання числа іммігрантів у країнах-реципієнтах, а й відтік робочої сили, що вказує на важливість врахування як територій, куди направляються мігранти, так і основних країн-донорів. Індія, зі своїми 16 мільйонами мігрантів, очолює список найбільших країн-донорів у 2015 році, за нею ідуть Мексика (12 мільйонів) і Росія (11 мільйонів

осіб). Україна, з шістьма мільйонами мігрантів, посідає сьоме місце в цьому рейтингу.

Країни-донори грають важливу роль у забезпеченні зростання іноземної робочої сили в країнах-реципієнтах, направляючи значну кількість вчених, інженерів і техніків. Згідно з даними Світового банку, майже третина (27,6%) мігрантів у країнах Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) має вищу освіту [35].

Для більш детального аналізу міжнародної трудової міграції, її масштабів та проблематики ми будемо користуватися різними методами розрахунку, що представлені в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Динаміка міграційних зрушень у регіонах світу у 2021р.

Регіони світу	Масштаби прибуття, млн осіб	Масштаби виїзду, млн осіб	Середньорічна чисельність населення, млн осіб	Коефіцієнт прибуття	Коефіцієнт вибуття	Сальдо міграції	Валова міграція, млн осіб	Коефіцієнт міграційного обороту	Результативність міграції
Африка	26,52	40,57	1 340,58	0,019	0,030	-14,04	67,11	0,050	1,529
Азія	83,55	114,91	4 641,05	0,018	0,024	-31,35	198,47	0,042	1,375
Європа	82,30	63,27	747,63	0,110	0,084	19,03	145,57	0,194	0,768
Південна Америка	11,67	4,31	653,96	0,017	0,006	7,35	15,98	0,024	0,369
Північна Америка	58,64	17,61	368,86	0,158	0,047	41,03	76,26	0,206	0,301
Океанія	8,92	1,97	42,67	0,209	0,046	6,95	10,91	0,255	0,221

Джерело: [36, 37, 38]

Після аналізу виявлено, що найбільший коефіцієнт прибуття спостерігається в регіоні Океанії, а потім в Північній Америці, де іммігранти відіграють значну роль у загальній чисельності населення. Проте, оцінюючи сальдо міграції, виявлено, що найбільший відтік населення відбувається в Азії та Африці, тоді як у Північній Америці маємо позитивний баланс, що свідчить про високий рівень привабливості цього регіону. Показник валової міграції підкреслює

міграційну активність різних регіонів, і з табл. 1.5 видно, що Азія та Європа мають найвищі показники.

Європа, Північна Америка та Океанія є регіонами з найвищою концентрацією жінок-мігрантів, водночас у Латинській Америці та Карибському басейні частка жінок-мігрантів приблизно дорівнює частці чоловіків. У Азії та Африці чоловіки складають більшість іммігрантського населення. Галузі громадських послуг, домашнього обслуговування та інші подібні сектори є основними для працевлаштування жінок-мігранток. Спираючись на рисунок 1.1, варто розглянути тенденції зростання кількості міжнародних мігрантів з 1990 по 2020 роки. Графік демонструє постійне збільшення чисельності мігрантів, що підкреслює актуальність дослідження причин і наслідків міграційних процесів, а також необхідність розробки ефективних політик для управління міграцією на глобальному рівні.

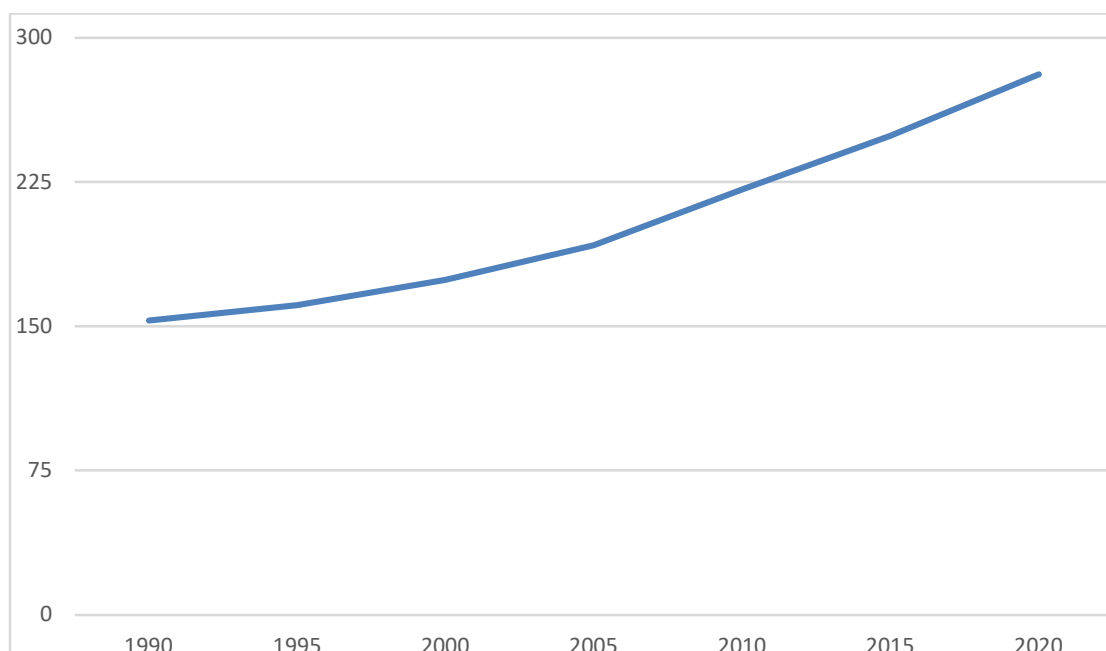

Рисунок 1.1 – Динаміка міжнародної міграції робочої сили

Джерело: [39]

Згідно з аналізом на 2021 рік, більшість мігрантів є людьми працездатного віку, у віковій категорії від 20 до 64 років, із середнім віком 39 років. Наймолодші іноземні мігранти знаходяться в Африці, де середній вік становить 29 років, за

ними йдуть Азія зі середнім віком 35 років, а також Латинська Америка та Карибський басейн із середнім віком 36 років.

Аналізуючи рисунок 1.2, можна помітити, що середній вік населення варіюється залежно від регіону. Найвищий середній вік спостерігається в Океанії та Північній Америці, тоді як найнижчий – в Африці.

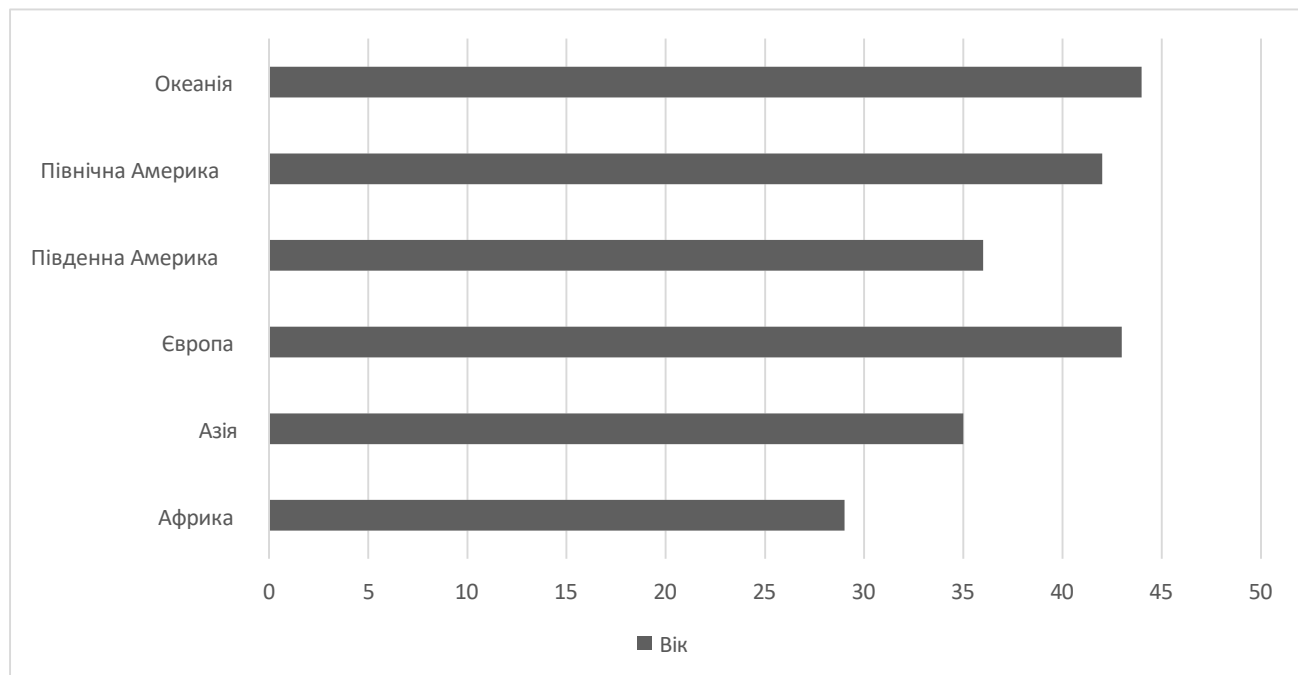

Рисунок 1.2 – Середній вік трудових мігрантів, за регіонами

Джерело:[39]

Згідно з оцінками Міжнародної організації праці (МОП), у світі налічується 164 мільйони трудових мігрантів, що складає 63,5% від загальної кількості мігрантів. Ці працівники, безпосередньо чи опосередковано, вносять вагомий внесок у економіку та суспільство країн, що їх приймають. Однак, через обмеження в їхній працездатності, невизнання документів та досвіду роботи, дискримінацію та інші проблеми, мігранти зіштовхуються з труднощами на ринку праці в багатьох країнах.

У 2017 році було 68,1 мільйонів жінок-мігрантів проти 95,7 мільйонів чоловіків, що становить відповідно 58,4% і 41,6%. Чоловіки мають вищу

продуктивність праці (75,5% і 63,5%), що визначається більшою кількістю чоловіків серед трудових мігрантів працездатного віку.

Збільшення ймовірності того, що жінки мігрують з інших причин, ніж праця (наприклад, возз'єднання сім'ї), і можлива дискримінація обмежують можливості працевлаштування жінок в цільових країнах. Соціальна стигматизація, дискримінаційна політика, насильство та переслідування можуть також призвести до нерівної оплати та уповільнення розвитку галузей, де жінки представлені більшою мірою. Таблиця 1.6 надає розподіл трудових мігрантів за секторами економічної діяльності та за статтю.

Таблиця 1.6 – Чисельність трудових мігрантів за секторами робочої діяльності, млн. осіб

Стать	Сільське господарство	Промисловість	Послуги
Жінки	7,4	10,2	49,0
Чоловіки	9,3	16,6	57,8
Всього	16,7	26,7	106,8

Джерело:[34]

За даними з таблиці 2.4, зі 150,3 мільйонів трудових мігрантів у світі, що становить 106,8 мільйона осіб або 71,1%, найбільша частина займалася сферою послуг. У сільському господарстві працювали 16,7 мільйонів осіб (11,1%), в промисловості, включаючи переробну промисловість та будівництво, — 26,7 мільйонів осіб (17,8%). Загалом, 71,1% трудових мігрантів займалися сферою послуг, тоді як 63,4% працювали у інших галузях.

Цікаво відзначити розподіл працівників-мігрантів за галузями залежно від статі. У сільському господарстві чоловіки працювали з вищою часткою, ніж жінки (19,8% порівняно з 15,3%), але менше, ніж жінки у сфері послуг (69,1% порівняно з 73,7%). Загалом, з 164 мільйонів трудових мігрантів 141,7 мільйона (86,5%)

належали до вікової категорії від 25 до 64 років. Молодь у віці від 15 до 24 років складала 8,3%, а людей які старші 65 років було 5,2%.

Отже, міжнародна міграція робочої сили є складним явищем, яке постійно еволюціонує і змінюється відповідно до економічних, соціальних та політичних умов. Розглядаючи її сутність, види, еволюцію та сучасну структуру, ми можемо визначити, що цей процес відображає глобальні тенденції і взаємозв'язки між країнами. Основними факторами, що впливають на міжнародну міграцію робочої сили, є економічні можливості, соціальні умови та політичні фактори як у країні походження, так і в країні прийому. Враховуючи ці аспекти, можна зробити висновок, що ефективне управління міграційними процесами вимагає комплексного підходу, який враховує різноманітні потреби та інтереси всіх зацікавлених сторін.

РОЗДІЛ 2

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

2.1 Методи оцінювання міжнародної міграції робочої сили

Міжнародна мобільність кваліфікованих працівників може мати позитивний вплив на розвиток країн, зменшуючи рівень безробіття та фінансове навантаження на державу. Проте, у випадках, коли внутрішній ринок праці перенасичений або недостатньо збалансований з потребами економіки, може виникати недостатність кваліфікованої робочої сили у стратегічних галузях. Наприклад, виїзд вчених може негативно впливати на науково-технологічний прогрес та освітній потенціал країни походження.

Міжнародна переселеність науковців, викладачів та вчених з вищих навчальних закладів може сприяти подальшій міграції обдарованих студентів, що може призвести до знищення вже сформованих наукових шкіл протягом кількох десятиліть і деградації наукової галузі на рівні країни загалом. У випадку, коли міграція працівників відбувається з менш розвиненої країни до більш розвиненої, легальні мігранти можуть розраховувати на соціальну допомогу, включаючи допомогу по безробіттю.

Проте важливо зауважити, що отримання роботи та допомоги в разі безробіття для мігрантів є подіями, які можуть трапитися з певною ймовірністю. У такому випадку дохід Bit в країні у період t можна визначити таким чином:

$$Bit = p_{it} W_{it} + p_{i2} I_{it} \quad (1.1)$$

де p_{it} – ймовірність отримати роботу;

W_{it} – заробітня плата в країні в періоді;

p_{i2} – ймовірність отримати допомогу по безробіттю I_{i2} в країні i в періоді t [25, с. 422].

Розгляд можливості отримання допомоги під час міграції може пояснити ефект «сильної пастки безробіття». Це означає, що трудовий мігрант може обрати міграцію до країни, де рівень допомоги по безробіттю вищий, ніж заробітна плата в його рідній країні, що може створити додаткове фінансове навантаження на державний бюджет країни-реципієнта.

Також важливо враховувати, що грошові перекази мігрантів мають позитивний зовнішній ефект, збільшуючи загальний національний дохід. У багатьох країнах це є важливим доповненням до національного доходу та ефективним інструментом боротьби з бідністю в країнах, що втрачають робочу силу. Крім того, грошові перекази зазвичай здійснюються в іноземній валюті, що покращує платіжний баланс. Отже, ці перекази створюють позитивні економічні ефекти. Додатковий позитивний вплив від грошових переказів для економіки країни, що відправляє робочу силу, пов'язаний з мультиплікативним ефектом цих додаткових валютних надходжень.

Наприклад, у дослідженні мультиплікації грошових переказів мексиканських робітників-мігрантів з США, Дж. Тейлор показав значення, рівне 2. Це означає, що кожен долар, відправлений мексиканськими робітниками з США на батьківщину, збільшує національний дохід Мексики на 2 долари. Такі грошові перекази не лише знижують рівень бідності родин мігрантів, збільшуючи їх доходи, а й, у разі мультиплікації, позитивно впливають на всю економіку країни, а також на населення країн, що втрачають робочу силу.

Один з негативних аспектів міжнародної трудової міграції на економіку країни-донора полягає у тому, що багато нелегальних мігрантів, не платячи внесків до соціальних фондів, не сприяють соціальному забезпеченню в цій країні. Це може призводити до збільшення фінансового навантаження на систему соціального забезпечення.

Крім того, коли мігранти досягають пенсійного віку і повертаються у свою країну походження, може виникати проблема з їхнім пенсійним забезпеченням, що сприяє соціальній напрузі в суспільстві.

Нижче подано формулу для оцінки впливу міжнародної міграції на продуктивність економіки країни-донора трудових ресурсів:

$$\Delta Ye = M \times R + (T - L) \times Nm, \quad (1.2)$$

де ΔYe – величина зміни ВВП у країні-експортері трудових ресурсів унаслідок міжнародної міграції (у національних грошових одиницях);

M – мультиплікатор грошових переказів трудових мігрантів (убезрозмірних одиницях);

R – величина грошових переказів трудових мігрантів своїм сім'ям (виражена в національних грошових одиницях);

T – середня величина соціальних витрат на одного працівника (у національних грошових одиницях на одну особу);

L – величина ВВП, продукуювана в середньому одним працівником (у національних грошових одиницях на одну особу);

Nm – кількість трудових мігрантів, осіб.

Валова міграція (ВМ) характеризує обсяг міграційних потоків за рік:

$$BM = P + V \quad (1.3)$$

де P – масштаби прибуття населення;

V – масштаби вибуття населення.

Сальдо міграції, також відомий як чиста міграція або міграційний приріст/скорочення (ΔM), є показником, що вказує на зміну населення країни внаслідок міграційного руху.

Цей показник відображає результативність міграційних процесів за конкретний часовий період.

$$\Delta M = P - V \quad (1.4)$$

де P – масштаби прибуття населення;

V – масштаби вибуття населення.

Ці показники надають можливість аналізувати ситуацію з міграційною політикою. Для отримання найбільш достовірних результатів рекомендується

використати такий підхід для подальшого оцінювання ефективності міграційної політики.

Міжнародна трудова міграція має протилежний вплив на країни-донори та країни-реципієнти. Оскільки мігранти переважно є молодими, це частково або повністю компенсує природне зменшення населення «старіючих» країн Центральної Європи. Мігранти мають молодший вік, аніж корінне населення, і їхні сім'ї часто мають більшу народжуваність. Це сприяє поліпшенню стану трудових ресурсів у довгостроковій перспективі.

Основні чинники, що впливають на міграцію фахівців, включають економічні умови, низькі заробітні плати, обмежене фінансування сфери науки та освіти, а також низький розвиток науково-технічних галузей у країнах походження.

У порівнянні з цим, країни, що приймають трудових мігрантів, пропонують високу оплату праці, більші можливості для професійного зростання та мають розвинену інфраструктуру для інновацій. Країни-донори втрачають високоякісний людський потенціал та кошти, які вкладалися в його розвиток, тим самим гальмуючи економічний та інноваційний прогрес. ООН оцінює втрати на освіту коштів потенційних мігрантів в розмірі 2 мільярдів доларів США на рік.

Отже, країна-призначення отримує висококваліфікований кадровий потенціал та зекономлені кошти на його розвиток, що сприяє економічному та інноваційному зростанню. Міграція фахівців з країни призводить до помітного зниження кваліфікації та якості людського потенціалу, що в свою чергу зменшує інвестиційну привабливість країн, що втрачають робочих мігрантів.

Додатково, важливо зазначити, що в розвинених країнах існує явище «локальної пастки безробіття», яке стає неминучим без міжнародної міграції робочих ресурсів. Високий рівень соціального захисту призводить до значного попиту на робочу силу, яка у майбутньому може працювати на менш престижних та низькооплачуваних посадах, створюючи значну кількість безробітних.

Місцеві робочі ресурси віддають перевагу отриманню соціальної допомоги, що сприяє формуванню споживчих настроїв в окремих групах місцевого населення

і знижує їх соціально-економічну активність. Важливе місце в аналізі трудової міграції приділяється також статистичним методам (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Концептуальна схема статистичного аналізу трудової міграції

Джерело: складено автором на основі даних [28, с. 8]

Також важливо відзначити, що для аналізу впливу міграції на різні аспекти соціально-економічного розвитку країн-донорів та країн-реципієнтів використовують кореляційно-регресійний аналіз.

Отже, аналіз трудової міграції включає оцінку міграційних процесів, таких як прибуття та відбуття, їхні зміни в часі. Важливо також враховувати позитивні та негативні впливи на економіку країни. У цьому аналізі можуть застосовуватися різні методики, включаючи економічні, статистичні, математичні та економетричні. Вибір певного підходу залежить від мети проведення дослідження.

2.2 Особливості міграційних процесів в основних регіонах світу

Сучасні дослідження економічних аспектів міжнародної робочої міграції відрізняються різноманітністю підходів у тлумаченні термінів, що стосуються трудової міграції, а також використанням різних методів і обсягів збору відповідних статистичних даних. Ці розбіжності ускладнюють порівняльне вивчення зв'язків між трудовою міграцією та зайнятістю в країнах світової економіки та її регіонах.

Міжнародна трудова міграція, яка є значущим елементом світового ринку праці та складовою міждержавних потоків робочої сили різних фахівців, рівнів кваліфікації та представників різних галузей світової економіки, вважається однією з найскладніших форм системи міжнародних економічних відносин.

Серед мігрантів є особи, які змушені покинути свої рідні місця та шукати безпечної пристані в інших регіонах через політичні або етнічні конфлікти, переслідування, великомасштабне будівництво, заходи з охорони природи або природні катастрофи, такі як повені, урагани чи землетруси. Незважаючи на те, що більшість примусових мігрантів подорожують невеликими відстанями, деякі з них перетинають міжнародні кордони.

Важливо зауважити, що кількість біженців змінюється в залежності від військових конфліктів, існує обмежена інформація про постійне зростання їхньої кількості. Більшість примусових мігрантів залишаються у найбідніших регіонах світу, в межах своїх країн або сусідніх країн. Ті, хто намагається переселитися далі, часто мають обмежені ресурси для досягнення цієї мети.

З початку 1990-х років біженці становили від 7% до 10% від загальної чисельності світових мігрантів. У 2017 році їх частка складала близько 10% від усього числа мігрантів або приблизно 0,3% від загального населення світу. Ці показники суттєво різняться в залежності від регіону. У регіоні Африки та на Близькому Сході біженці складають близько чверті від загальної кількості

міжнародних мігрантів, в той час як у інших регіонах світу цей відсоток менший і загалом зменшується.

Визначення країн як «країн-відправників» чи «країн-одержувачів» часто є проблематичним, оскільки багато країн є і тими, і іншими. Більшість мігрантів пересувається всередині регіонів, що свідчить про те, що загальноприйняте уявлення про масовий пересув сучасної глобальної міграції не є точним. Міграційні процеси в Європі після 1945 року свідчать про те, що імміграція стала невід'ємною складовою європейських суспільств і економік. Це свідчить про перетворення Європи з регіону, з якого масово емігрували в XIX і на початку XX століть, у регіон, що залучає значний приплив мігрантів з різних країн. Ця зміна була обумовлена демографічними змінами, економічними трансформаціями та розвитком подвійних ринків праці, що збільшили попит на робочу силу мігрантів у країнах Середземномор'я.

Таблиця 2.1 – Основні країни міграційного процесу, 2023 рік

Приймаюча країна	Іммігранти	Частка населення, %	Країна-донор	Емігранти	Частка населення, %
США	47,585,900	13,7	Індія	19,588,000	1,2
Саудівська Аравія	17,195,000	37,0	Мексика	15,965,000	10,0
Німеччина	15,185,000	14,8	Росія	13,636,000	7,4
Велика Британія	11,852,000	13,4	Бангладеш	10,500,000	4,6
ОАЕ	11,313,000	88,4	Сирія	9,864,000	37,6
Франція	10,903,000	12,2	Пакистан	8,979,000	3,0
Канада	10,861,000	21,5	Україна	8,942,000	13,4
Австралія	10,036,000	28,8	Філіппіни	8,681,000	5,4
Іспанія	8,947,000	12,8	Велика Британія	7,921,000	7,4
Італія	8,907,000	10,0	Афганістан	7,826,000	13,6
Індія	8,189,000	0,4	Польща	7,701,000	12,3
Україна	7,964,000	11,2	Індонезія	7,234,000	1,6
Туреччина	7,882,000	6,0	Німеччина	7,208,000	5,1
Південна Африка	7,037,000	7,1	Казахстан	7,074,000	22,4
Казахстан	6,635,000	20,0	Палестина	6,804,000	77,3

Джерело: [39]

Таблиця 2.1 ілюструє, як глобалізація та економічний розвиток взаємодіють з високим рівнем імміграції та еміграції. Попит на низько- та висококваліфікованих мігрантів став постійним явищем в європейських економіках зі складними та

сегментованими ринками праці. Це пояснює стійкість імміграції навіть під час економічних спадів, таких як Велика рецесія, оскільки вони майже не вплинули на довгострокові структурні фактори. Висихання традиційних резервів робочої сили та розвиток країн Південної Європи в самостійні центри міграції призвели до зростання притоку мігрантів з поза Європи, таких як з Африки, Латинської Америки (до Західної Європи) та Центральної Азії (до Росії).

Це призвело до постійного зростання неєвропейської міграції та збільшення етнічного та культурного різноманіття в європейських містах. За оцінками, у 2018 році в ЄС проживало 22,8 млн. осіб, які не належать до ЄС (4,4% населення ЄС-27), а також 17,6 млн. громадян ЄС, які проживають в інших країнах ЄС.

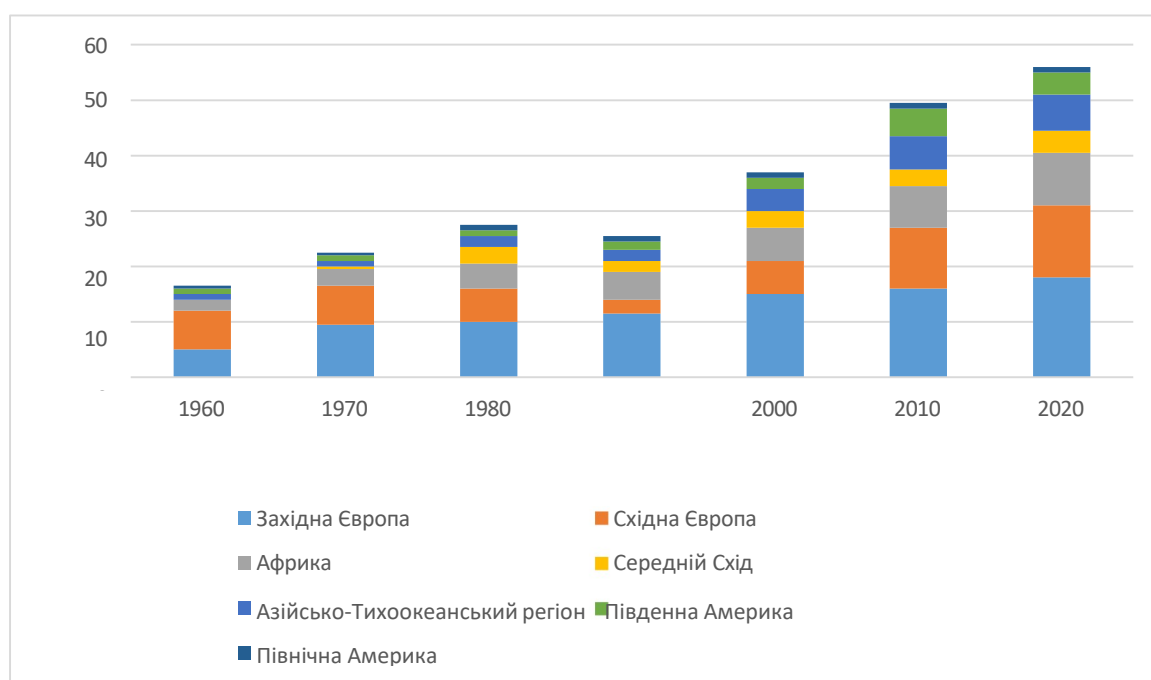

Рисунок 2.2 – Емігранти в Західній Європі за регіоном

Джерело: [39]

Міграційна політика у 2000-х і 2010-х роках визначалася, здається, усвідомленням того, що імміграція стала поширеною і мігранти вже виявилися «тут, щоб залишитися». Це супроводжувалося значною політичною небажаністю приймати цю нову реальність. На відміну від колишніх європейських суспільств, таких як Сполучені Штати та Канада, де імміграція була частиною національного

формування, багато європейських національних держав ґрунтуються на ідеях спільного походження та культури. Нова реальність масштабної імміграції та осілости часто не відповідала уявленням більшості європейських суспільств і суперечила домінуючим ідеологіям національних держав, які старалися врахувати етнічне різноманіття. Це призвело до значних дебатів і політичної напруги, особливо коли мігранти почали осідати та вимагати своєї ролі та прав у своїх нових батьківщинах.

У період зростання нерівності та зниження економічної безпеки деякі політики використовували побоювання та страхи, пов'язані з імміграцією, щоб посилити ксенофобію. Вони малювали картину європейського континенту, який зазнавав натовпів шукачів багатства або потенційних злочинців, а також фіктивних претендентів на притулок та нелегальних мігрантів. Проте жорстока міграційна риторика часто узгоджувалася з політичною практикою, яка продовжувала допускати легальних іммігрантів, в той час як іноді закривала очі на присутність нелегальних мігрантів, які виконували роботу, яку місцеві працівники не бажали або не могли виконати.

Протягом останніх п'ятидесяти років Азія стала активним учасником глобальних міграційних процесів. Зростання мобільності населення як всередині регіону, так і поза його межами, свідчить про швидкий економічний прогрес та соціальні зміни. Різноманітність історії, культури, релігії, економіки та політики різних частин Азії неможливо звести до загальних термінів через велику кількість та складність цього регіону.

У 2017 році на американському континенті проживало близько 64,5 млн. міжнародних мігрантів, що становило 26% світового населення мігрантів, хоча регіон населений лише 14% населенням світу. Більшість з них проживає в Північній Америці (США та Канада). Міграційні рухи та кількість мігрантів значно відрізняються в межах регіону.

Рисунок 2.4 надає огляд основних міграційних рухів у період після Другої світової війни.

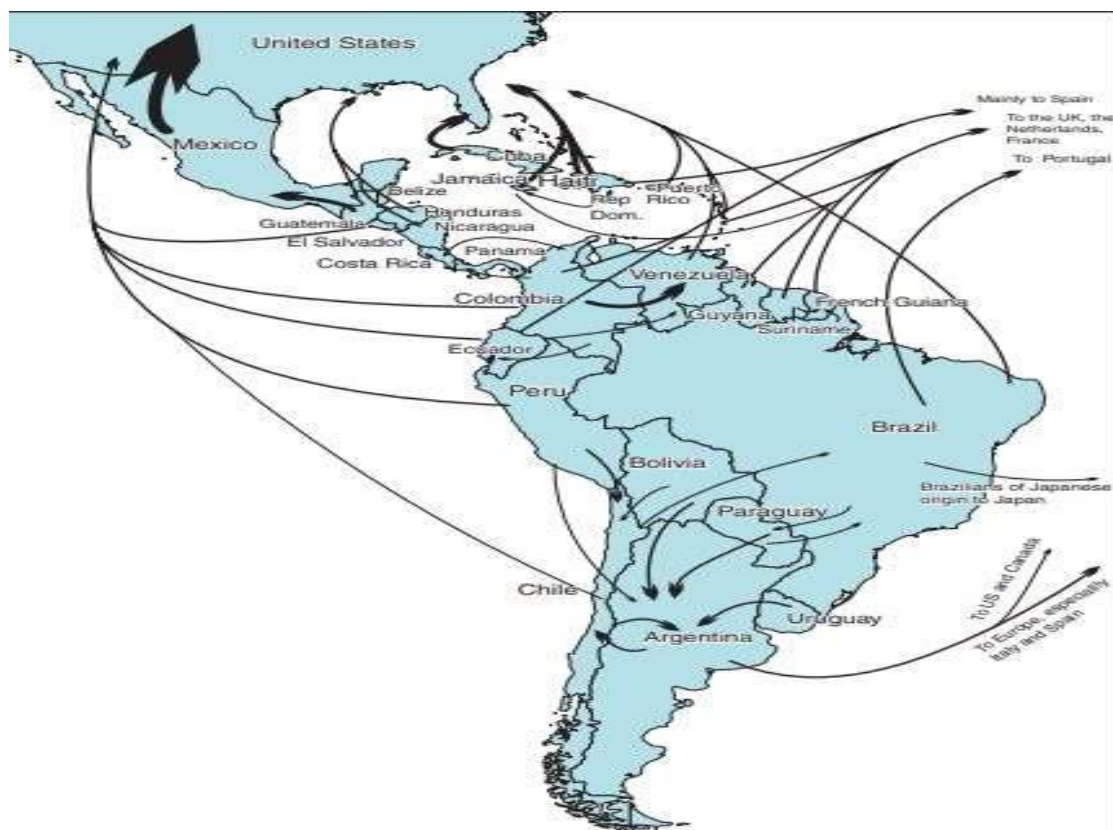

Рисунок 2.4 – Міграційний рух Північної та Південної Америки

Джерело: [40]

Можливо виділити п'ять субрегіонів, які різноманітно відчували вплив імміграції та еміграції:

- США та Канада: Звичайно відомі своїм значним населенням європейського походження через обширну імміграцію з Європи. Зменшення європейської імміграції з 1950-х років призвело до зростання значення імміграції з Латинської Америки та Азії. У США також проживає значна афроамериканська громадянська меншина, яка, головним чином, є нащадками рабів і становить приблизно 13% населення.

- Мексика та Центральна Америка: Складаються переважно з метисів та корінного населення. Висока еміграція до США та роль країни транзитної міграції призводять до схожості з іншими країнами Центральної Америки. Міграція з Мексики до США є ключовою темою обговорень в обох країнах.

– Країни Карибського басейну: Мають змішане населення через вплив колонізації, работоргівлі з Африки та трудової міграції з Азії. Цей регіон має значне населення африканського, європейського, азіатського та змішаного походження. Деколонізація після 1945 року призвела до значної міграції до колишніх колоніальних держав.

– Андська зона: Об'єднує Еквадор, Перу, Колумбію, Болівію та Венесуелу. Переважно проживає корінне населення та метиси. Імміграція з Європи була низькою, але останнім часом спостерігається значна міграція в інших напрямках.

– Південний конус: Включає Бразилію, Аргентину, Чилі, Уругвай і Парагвай. Є промисловим центром Південної Америки. Ці країни мають велику кількість населення європейського походження, а також імміграцію з інших частин Латинської Америки та Карибського басейну.

Після завершення Другої світової війни, країни Африки та Близького Сходу пройшли через значні зміни як у політичній, так і в економічній сферах. Деколонізація та конфлікти за контроль над природними ресурсами, зокрема нафтовими родовищами, стали частими явищами в багатьох країнах. Одночасно з цими процесами відбувалася соціальна трансформація та глобалізація. Деякі держави, особливо ті, що мають значні нафтові ресурси, наприклад, країни Перської затоки, зазнали великого економічного зростання, тоді як інші, наприклад, в регіонах Африканського Рогу та Великих озер, стали жертвами частих конфліктів та високого рівня бідності. Країни, які знаходяться на проміжній позиції, наприклад, Туреччина, Марокко та Південна Африка, мають менший рівень розвитку та відносно менше насильства.

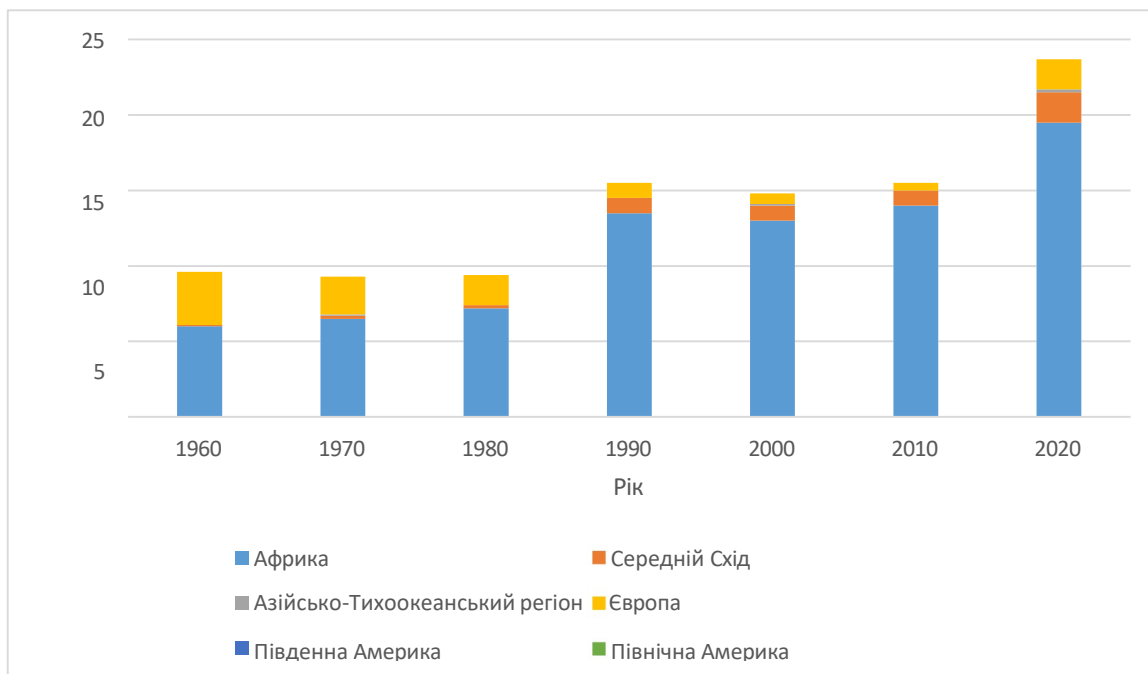

Рисунок 2.4 – Населення іммігрантів у Африці за регіоном, 1969-2020 рр.

Джерело: [39]

Більшість африканських мігрантів, що проживають у Європі та Перській затоці, походять переважно з Магрибу та Єгипту відповідно. Ці статистичні дані вказують на те, що регіон Африки на південь від Сахари є одним з найменших міграційних регіонів у світі, навіть з урахуванням зростання регіональної міграції в останні роки. На рис. 2.4 видно значний приріст кількості мігрантів у регіонах Близького Сходу, що головним чином пояснюється розвитком Перської затоки як важливого світового центру міграції. Еміграція з Близького Сходу до Європи стала менш активною протягом 1990-х і 2000-х років, що частково відображає зниження еміграції з Туреччини до країн Європейського Союзу. Однак у 2010-х роках спостерігається стрімке зростання внутрішньо регіональної міграції, особливо через переміщення, пов'язані з конфліктом в Сирії.

Отже, міграційні процеси відображають комплексну взаємодію економічних, політичних та соціальних факторів, що визначають специфіку кожного регіону у глобальній міграційній системі.

2.3 Соціально-економічні наслідки міграції робочої сили

Сучасний процес глобалізації характеризується розширенням і поглибленням взаємозв'язків у всіх аспектах суспільного життя, а міграційна активність грає важливу роль у цьому явищі.

Міжнародні трудові міграційні процеси є складними і мають багатоаспектні економічні наслідки для країн-донорів і країн-реципієнтів. Вчені підкреслюють, що недооцінка механізмів міграції може призвести до втрати наукового та інтелектуального потенціалу через «відтік» найкращих представників фізично здорового населення та участі країни в системі нелегальної трудової міграції.

Економічні впливи міграції населення стосуються як країн-донорів, так і країн-реципієнтів, а також самих мігрантів. Існує загальний консенсус щодо того, що міграція має позитивний вплив на країну-експортера. Тим не менше, існують ризики негативних наслідків для певних ринків праці, географічних територій або економічних секторів.

Серед позитивних аспектів можна виділити збільшення доходів мігрантів, підвищення рівня освіти трудових мігрантів, розширення соціальних та економічних можливостей для мігрантів, приплив недорогої та кваліфікованої робочої сили, підвищення конкурентоспроможності економіки та країни в цілому, а також сприяння науково-технічному прогресу через внесок мігрантів-фахівців.

Однак серед негативних аспектів слід відзначити еміграцію підготовленого та працездатного населення. Крім того, багато висококваліфікованих працівників отримали частину свого освітнього досвіду за кордоном, що може мати позитивний вплив на країни їхнього походження. Це піддає сумніву припущення про те, що еміграція автоматично призводить до постійних втрат. Те, що спочатку здається втратою, може виявитися прибутком у довгостроковій перспективі. Постійні мігранти можуть підтримувати свої сім'ї протягом тривалих періодів та приймати активну участь у суспільному розвитку, політиці та економіці своїх країн

походження. Основні наслідки міграційних процесів для країн-донорів і країн-реципієнтів подані в таблицях 2.2 і 2.3.

Таблиця 2.2 – Насліди для країни-донора трудових мігрантів

Позитивні	Негативні
Збільшення доходів мігрантів	Еміграція кваліфікованих працівників
Скорочення рівня безробіття	Дефіцит кваліфікованих працівників
Підвищення рівня освіти трудових мігрантів	Втрата наукового та інтелектуального потенціалу
Розширення соціальних та економічних можливостей для мігрантів	Зниження рівня освіченості населення Послаблення ринку праці
Приплив недорогої та кваліфікованої робочої сили	

Джерело: [42, 43]

Таблиця 2.3 – Наслідки для приймаючої країни трудових мігрантів

Позитивні	Негативні
Підвищення конкурентоспроможності економіки	Негативний вплив на певні ринки праці
Сприяння науково-технічному прогресу	Соціальна нестабільність
Збільшення рівня освіти мігрантів	Затримка економічного розвитку
Розширення культурного різноманіття	Зростання кримінальної активності

Джерело: [42, 43]

Важливо розглядати, як міграція може негативно впливати на соціальне становище деяких демографічних груп. Деякі іммігранти опиняються серед найбільш вразливих шарів суспільства. Значне збільшення міграції може поглибити расові, національні та релігійні конфлікти, а також збільшити безробіття серед місцевого населення приймаючої країни. Крім того, працівники-мігранти часто стикаються з гіршими умовами праці, низькими зарплатами, довгими годинами роботи і частіше втрачають роботу під час економічних криз. Мігранти також часто стають об'єктом дискримінації, жорстокого поводження та порушень їхніх прав людини.

Торгівля людьми також може стосуватися мігрантів, особливо жінок і дітей. Економічна система сучасного уряду в значній мірі залежить від праці на всіх рівнях. Результативність ринкової економіки визначається наявністю необхідних трудових ресурсів та їх якістю. Підвищення добробуту населення можливе через розумне використання робочої сили, що також сприяє розширенню локального виробництва товарів. З урахуванням кваліфікаційного рівня працівників виникає проблема дефіциту робочої сили в деяких секторах. Ринок праці перебуває у нестабільному стані, а втрата висококваліфікованих фахівців, вчених, викладачів, студентів та аспірантів має особливе значення. Інтелектуальна міграція вважається "відтоком розуму" лише тоді, коли людина залишається в країні, куди іммігрувала без повернення до рідного місця проживання, що означає втрату частини інтелектуального потенціалу країни.

Відтік молодих та кваліфікованих працівників за кордон впливає на зниження продуктивності праці в країнах еміграції (оскільки переважно залишаються активні працівники з робочими навичками) та на погіршення демографічної ситуації (оскільки відбувається виїзд переважно молодого населення). Структура вакансій не відповідає професійній підготовці безробітних, а населення працездатного віку старіє, зменшуючи потенціал зайнятості в економічних сферах та є ключовим показником вікового дефіциту.

Хоча економічні, соціальні та культурні наслідки міграції важливі для суспільства, грошові перекази, які мігранти надсилають додому, є, можливо, найбільш відчутним і менш протирічливим зв'язком між міграцією та розвитком. У 2022 році мігранти з країн, що розвиваються, повернули на батьківщину близько 200 млрд. дол. за офіційними підрахунками. Фактичний обсяг грошових переказів, який враховує незареєстровані потоки, ймовірно, є значно більшим. Грошові перекази залишаються стійким джерелом зовнішнього фінансування для багатьох країн, що розвиваються.

Таблиця 2.4 – Обсяг грошових переказів трудових мігрантів у країни свого походження у млрд. дол. США, 2018-2022 рр.

Країна	2018	2019	2020	2021	2022
Бангладеш	15.57	15.5	17.57	20.36	23.75
Філіппіни	34.14	35.81	36.81	38.17	37.88
Індія	65.74	71.97	81.79	86.33	86.14
Мексика	28.69	32.27	35.75	39.02	45.87
Єгипет	21.59	27.74	28.52	29.78	32.60
Пакистан	22.82	22.86	24.19	25.25	29.08
Україна	12.47	15.13	17.69	18.79	18.21
Польща	9.76	10.3	10.6	10.06	9.72

Джерело: [47]

При аналізі табл. 2.4 варто відзначити, що розвиток грошових переказів є різноманітним як за періодами часу, так і за країнами. Найвищі відсоткові показники від ВВП зафіксовані в Філіппінах, Єгипті та Україні, що свідчить про значний вплив грошових переказів мігрантів на економіку цих країн. Це особливо видно при порівнянні з Індією та Мексикою, де обсяг переказів вищий, але частка відносно менша.

Мігранти використовують гроші, зароблені під час трудової міграції, переважно для термінових потреб, що робить споживання в Україні головним каналом впливу грошових переказів на ВВП. Таким чином, ці перекази допомагають сім'ям мігрантів покращити життя та протистояти бідності. Вони також сприяють економічному розвитку, створюючи попит на товари та послуги. Дослідження показують, що для більшості домогосподарств грошові перекази становлять більше половини їхнього загального доходу та використовуються переважно для покриття повсякденних витрат.

Грошові перекази можуть також стати каталізатором економічного зростання, розподіляючись на 75% для поточних домашніх витрат та 25% для заощаджень та інвестицій.

Одержувачі грошових переказів повинні мати доступ до надійних та зрозумілих інвестиційних інструментів для ефективного використання цих коштів.

Україна, так само як і весь Європейський Союз в цілому, стикається з найбільшою міграційною кризою з часів Другої світової війни. Неабияка кількість людей, які стали вимушеними переселенцями з України, зазнає європейські країни.

Це небезпечне явище потребує уваги як з боку Києва, так і з боку керівництва ЄС. Українці починають процес інтеграції в суспільства зарубіжних країн. За даними станом на 10 липня 2022 року, із 500 громадян України, 285 осіб (57%) проявляють інтерес до питань легального перебування в новій країні та отримання пільг, тоді як 215 осіб (43%) цікавляться мовними курсами, навчанням для дітей та можливістю знайти роботу. На початок травня аналогічна частка становила 385 осіб (77%) проти 315 (23%).

Повернення українців додому має стати ключовим моментом спільної повоєнної політики України та Європейського Союзу. Сучасна міграційна ситуація є критичною і, без перебільшення, становить загрозу національній безпеці України. Важливо відзначити, що за останніми даними ООН, станом на 24 травня, Україну залишили 6,6 млн біженців.

Важливо відзначити, що при початку потоку українських біженців, Європа відкрила свої двері. Європейський Союз вперше впровадив свою директиву щодо тимчасового захисту, що дає українцям право жити, працювати та отримувати допомогу в 26 із 27 країн-членів ЄС. Тепер їм не потрібно проходити складний та тривалий процес оформлення документів на отримання притулку, який очікував на тих, хто прибув у 2015 році.

Наприклад, деякі країни, які раніше мали найбільш жорсткий підхід до осіб, які шукають притулок, зараз стали основними місцями, куди направляються українці. Польща прийняла 2,2 млн. осіб, а Угорщина, яка раніше під керівництвом свого прем'єр-міністра Віктора Орбана встановила першу серед європейських країн стіну для зупинки біженців у 2015 році, тепер відкрила свої двері для 340 000 осіб.

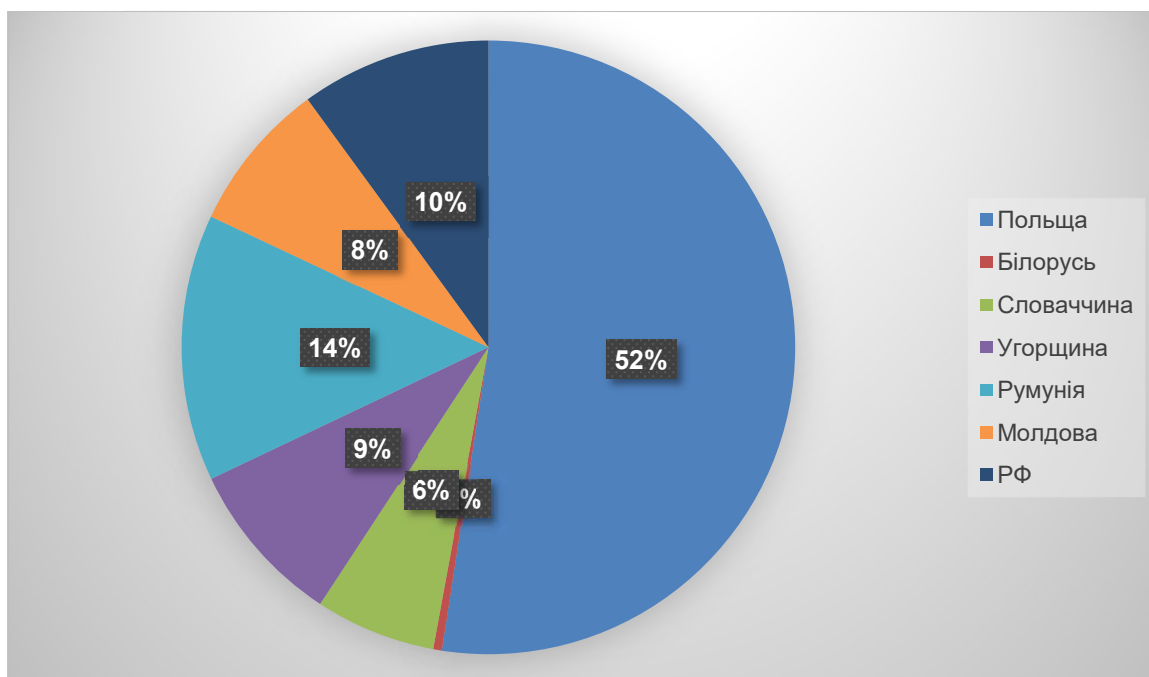

Рисунок 2.5 – Кількість біженців за країнами з України у 2022 році

Джерело: [45]

Більшість українців віддають перевагу поїздки до країн Європейського Союзу, зокрема до Угорщини, Молдови, Румунії, Словаччини та Польщі. Приблизно 88 тисяч українців обрали інші напрямки у Європі.

Згідно інформації ООН, найбільша кількість біженців із статусом тимчасового захисту зараз перебуває в Польщі, де зареєстровано близько 1,5 мільйона осіб. Загалом, від початку війни в Україні за кордон виїхало 6,5 мільйона осіб, при цьому повернулося 4,5 мільйона. У Німеччині офіційно зареєстровано понад 709 тисяч біженців, у Чехії – приблизно 439 тисяч.

За неофіційною інформацією, загальна кількість українців за кордоном оцінюється від 7 до 10 мільйонів осіб. За розрахунками EasyBusiness, приблизно третина вимушених мігрантів може повернутися до України.

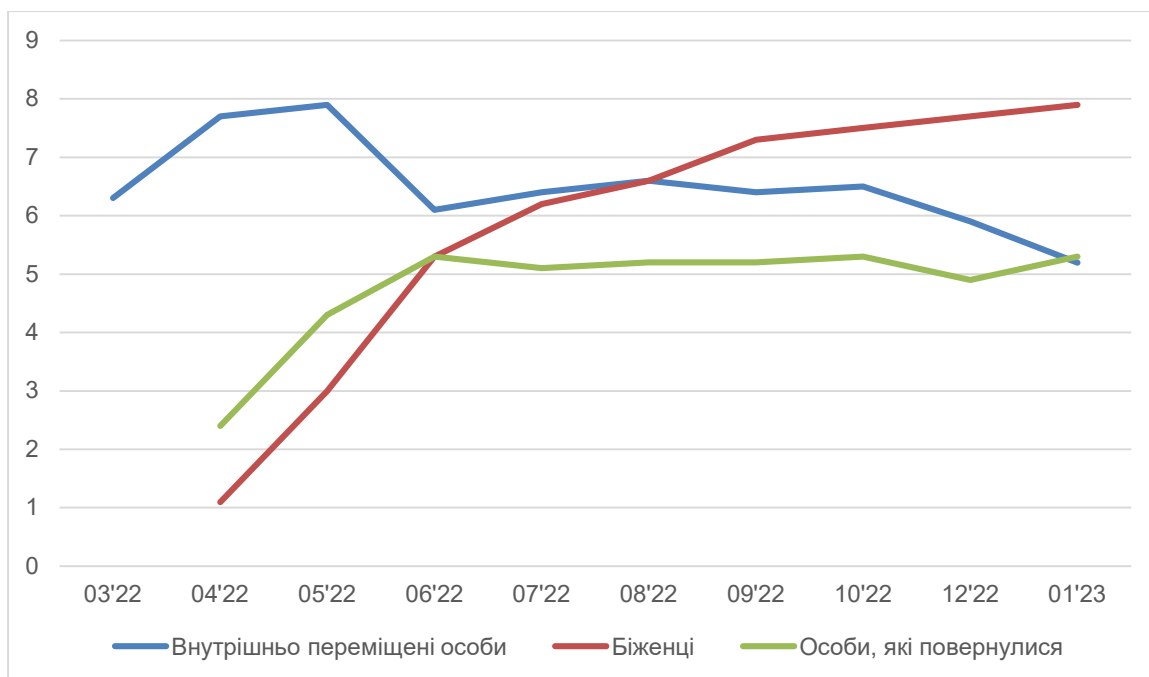

Рисунок 2.6 – ВПО, біженці та особи, які повернулися, млн.ос.

Джерело: [46]

Отже, російсько-українська війна мала значний вплив на міграцію громадян України до країн Європейського Союзу. Наразі мільйони українців були змушені залишити свою батьківщину в пошуках безпеки та забезпечення основних потреб. Ця масштабна міграція призвела до великого числа біженців та переселенців, що знайшли притулок у різних країнах ЄС.

ВИСНОВКИ

В роботі було досліджено сутність міжнародної міграції робочої сили, еволюцію етапів та структуру. Проведено аналіз особливостей міграційних процесів в основних регіонах світу, розглянуто соціально-економічні наслідки міграції робочої сили, а також вплив російсько-української війни на міграцію громадян України до ЄС.

1) Найбільше поняття міжнародних трудових мігрантів, розкрито згідно з міжнародною організацією з міграції, а саме міжнародні трудові мігранти - це працездатні особи, які переїжджають з однієї країни до іншої для знаходження роботи. Трудова міграція часто відбувається для отримання вищого доходу без втрати зв'язку з рідним місцем проживання, а одним з наслідків може бути надсилання грошей назад в країну походження.

2) Після Другої світової війни в Європі можна виділити чотири основні фази міграції [10]:

– 1945–1973 роки: відбувалася деколонізація Західної Європи, швидке економічне зростання, спад еміграції до Північної Америки та Океанії, постколоніальна міграція з Африки, Азії та Карибського басейну, а також вербування середземноморських «гастарбайтерів» і поселення росіян у радянських республіках;

– 1973–1989 роки: спостерігалася економічна стагнація та реструктуризація, поселення трудових мігрантів у Західній Європі разом із сімейною міграцією, зростання трудової міграції до Східної Європи з комуністичних країн та планова радянська міграція;

– 1989–2008 роки: настала кінцева фаза холодної війни, падіння Радянської імперії, зростання міграції зі Сходу на Захід та внутрішньоевропейська циркуляція після створення Шенгенської зони та розширення ЄС, а також збільшення трудової

міграції до Південної Європи разом із зростаючою політизацією міграційних питань;

– З 2008 року: відбувся спад після Великої рецесії, за яким послідувало відновлення трудової міграції до основних європейських економічних регіонів, а також подальше політизування та сек'юритизація питань щодо притулку та нелегальної міграції.

3) Завдяки проведеному аналізу структури сучасної міжнародної міграції робочої сили, можна стверджувати, що упродовж перших двох десятиліть XXI століття міграційні процеси значно зростали. Це призвело до збільшення кількості мігрантів з інших країн на понад 100 мільйонів протягом цього періоду. У 2020 році у світі зареєстровано близько 271 мільйона міжнародних мігрантів, порівняно з понад 173 мільйонами у 2000 році.

Доведено, що найбільша кількість іммігрантів зосереджена в Європі, де вони становили 76,15 мільйона осіб або 31,25% від загальної чисельності мігрантів у всьому світі у 2015 році. Азія посідає друге місце з 75,08 мільйонами осіб або 30,8% від усіх трудових мігрантів у світі. У 2015 році найбільше мігрантів було в Північній Америці - 54,49 мільйона осіб, за ними Африка - 20,65 мільйона осіб. Океанія нараховує 8,1 мільйона осіб, за нею йдуть Латинська Америка та Карибський басейн - 9,23 мільйона. Сполучені Штати Америки є країною, яка приваблює найбільше іммігрантів; у 2015 році тут проживало 46,63 мільйона іммігрантів або 19,1% від усіх мігрантів у всьому світі. Це пояснюється високою оплатою праці, можливістю професійного та особистісного зростання, сприятливими умовами праці, соціальним забезпеченням, швидким економічним розвитком країни та іншими факторами. Біженці становлять серйозне завдання для країни; у 2016 році вона прийняла 85 тис. біженців з різних країн, а в 2017 році ця цифра зросла на 15 тис.

4) Визначено, що аналіз трудової міграції включає оцінку міграційних процесів, таких як прибуття та відбуття, їхні зміни в часі. Важливо також враховувати позитивні та негативні впливи на економіку країни. У цьому аналізі

можуть застосовуватися різні методики, включаючи економічні, статистичні, математичні та економетричні. Вибір певного підходу залежить від мети проведення дослідження.

5) Провівши аналіз міграційних процесів в основних регіонах світу, можна стверджувати, що міграційні процеси в Європі після 1945 року свідчать про те, що імміграція стала невід'ємною складовою європейських суспільств і економік. Це свідчить про перетворення Європи з регіону, з якого масово емігрували в XIX і на початку XX століть, у регіон, що залучає значний приплив мігрантів з різних країн. Ця зміна була обумовлена демографічними змінами, економічними трансформаціями та розвитком подвійних ринків праці, що збільшили попит на робочу силу мігрантів у країнах Середземномор'я. Після деколонізації міграція з колоніальних поселень стала поширеною, спочатку це були повертаючісЯ колонізатори, але з часом трудові мігранти з колишніх колоній стали основною частиною міграційних потоків.

Проаналізовано, що більшість африканських мігрантів, що проживають у Європі та Перській затоці, походять переважно з Магрибу та Єгипту відповідно. Ці статистичні дані вказують на те, що регіон Африки на південь від Сахари є одним з найменших міграційних регіонів у світі, навіть з урахуванням зростання регіональної міграції в останні роки. Значний приріст кількості мігрантів у регіонах Близького Сходу, що головним чином пояснюється розвитком Перської затоки як важливого світового центру міграції. Еміграція з Близького Сходу до Європи стала менш активною протягом 1990-х і 2000-х років, що частково відображає зниження еміграції з Туреччини до країн Європейського Союзу. Однак у 2010-х роках спостерігається стрімке зростання внутрішньої регіональної міграції, особливо через переміщення, пов'язані з конфліктом в Сирії.

6) Аналіз соціально-економічних наслідків міграційних процесів, дає змогу зробити висновок, що, економічні впливи міграції населення стосуються як країн-донорів, так і країн-реципієнтів, а також самих мігрантів. Існує загальний консенсус щодо того, що міграція має позитивний вплив на країну-експортера. Тим

неменше, існують ризики негативних наслідків для певних ринків праці, географічних територій або економічних секторів. Узагальнено, що серед позитивних аспектів можна виділити збільшення доходів мігрантів, підвищення рівня освіти трудових мігрантів, розширення соціальних та економічних можливостей для мігрантів, приплив недорогої та кваліфікованої робочої сили, підвищення конкурентоспроможності економіки та країни в цілому, а також сприяння науково-технічному прогресу через внесок мігрантів-фахівців.

Однак серед негативних аспектів слід відзначити еміграцію підготовленого та працездатного населення. Крім того, багато висококваліфікованих працівників отримали частину свого освітнього досвіду за кордоном, що може мати позитивний вплив на країни їхнього походження. Це піддає сумніву припущення про те, що еміграція автоматично призводить до постійних втрат. Те, що спочатку здається втратою, може виявитися прибутком у довгостроковій перспективі. Постійні мігранти можуть підтримувати свої сім'ї на протязі тривалих періодів та приймати активну участь у суспільному розвитку, політиці та економіці своїх країн походження. Згідно інформації ООН, найбільша кількість біженців із статусом тимчасового захисту зараз перебуває в Польщі, де зареєстровано близько 1,5 мільйона осіб. Загалом, від початку війни в Україні за кордон виїхало 6,5 мільйона осіб, при цьому повернулося 4,5 мільйона. У Німеччині офіційно зареєстровано понад 709 тисяч біженців, у Чехії – приблизно 439 тисяч.

Досліджено, що за неофіційною інформацією, загальна кількість українців за кордоном оцінюється від 7 до 10 мільйонів осіб. За розрахунками EasyBusiness, приблизно третина вимушених мігрантів може повернутися до України.

Доведено, що російсько-українська війна мала значний вплив на міграцію громадян України до країн Європейського Союзу. Наразі мільйони українців були змушені залишити свою батьківщину в пошуках безпеки та забезпечення основних потреб. Ця масштабна міграція призвела до великого числа біженців та переселенців, що знайшли притулок у різних країнах ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія. Київ : НІСД, 2018
2. Кваша О. С. Зовнішні міграційні процеси трудових ресурсів: фактори, стан та наслідки для України. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 535-540
3. Цимбал Л. І, Овчаренко К. В. Економічний вплив трудової міграції на економіку України. *Ефективна економіка*. № 10. 2020. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8242>.
4. Лагуніна О. Особливості міжнародної міграції в Україні та світі. *Економічна думка*. 2016. № 4. С. 7–11.
5. Малиха М.І. Теоретичне осмислення сутності поняття «міграція» в політичній науці. *Науковий журнал «Політикус»*. 2016. № 2. С. 16–19.
6. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. / 3-тє вид., перероб. і доп. Київ, 2008. 351 с.
7. IOM and Labour Migration / International Organisation of Migration. URL: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/our_work/ICP/IDM/LabourMigrationInfosheet2008.pdf
8. Волоско Я. О. Міжнародна трудова міграція населення: причини виникнення та наслідки для економіки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки, 2015. № 824. С. 21–26.
9. Населення України. Трудова еміграція в Україні / ред. рада: Е. М. Лібанова, О. В. Позняк, О. А. Малиновська. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. 233 с.
10. Передрій О. С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Вид. 4-тє., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 263 с.

11. World Migration 2008. Managing Labor Mobility in the Evolving Global Economy / Ed.-in-Chief G. Appave, R. Cholewinski. – Geneva: IOM, 2008. – V.4. – 504p.
12. Управління трудовим потенціалом: навч. посібник / В.С. Васильченко, А.М. Гриненко, О.А. Грішнова, Л.П. Керб. – К.: КНЕУ, 2005. – 403с.
13. Ровенчак О. Визначення та класифікації міграцій: наближення до операційних понять / О. Ровенчак // Політичний менеджмент. – 2006. – No2. – С. 127–139.
14. International Pendulum Migration to Morocco: Multi-Local Residential Strategies of Ageing Migrants in the Todra Valley / International Migration Institute. – Oxford, 2006. – 20p.
15. Ferrie J. P., Hatton T. J. Two centuries of international migration. SSRN electronic journal. 2014. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2377602>
16. Українознавчий аспект соціокультурного освоєння українцями «Дикого поля» в VIV – XVIII ст. Наукові записки. Серія: ІСТОРИЧНІ НАУКИ. 2014. No 20. С. 154–162. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Proskurova_Svitlana/Ukrainoznavchyi_aspekt_sotsio_kulturnoho_osvoiennia_ukraintsiamy_Dykoho_Polia_v_XIV__XVIII_st.pdf
Cruz
17. McKeown A. Global migration and regionalization, 1840-1940. UC Santa. Mapping Global Inequalities. 2007.
URL: <https://escholarship.org/content/qt4t49t5zq/qt4t49t5zq.pdf?t=lnqgsp>
18. Xu D. The effects of immigration restriction laws on immigrant segregation in the early twentieth century U.S. Journal of Comparative Economics. 2020. Vol. 48, no. 2. P. 422–447. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2019.10.004>
19. Гуцу С. Ф. Трудова міграція: сутність та наслідки // Право України. 2011. - No4 (41). - С. 164-168.

20. Крупка Л. С. Законодавче забезпечення процесів трудової міграції в Європейських країнах // Університетські наукові записки. - 2008. - № 1 (25). - С. 151-156.

21. Орбан-Лембрик Л. Е. Вплив міграційних процесів на поведінкові прояви особистості / Л. Е. Орбан-Лембрик: Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. - Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. - Вип. 13. - Ч. 1. - С. 3-13.

22. Weiner M. Security, Stability, and International Migration / M. Weiner. - Center for International Studies Massachusetts Institute of Technology; WP 90-2. - 1990. - 43 p.

23. Beine M., Docquier F., Rapoport H. Measuring International Skilled Migration: A New Database Controlling for Age of Entry. *The World Bank Economic Review*. 2007. No 2. P. 249–254.

24. Friberg J.H. New Patterns of Labour Migration from Central and Eastern Europe and its Impact on Labour Markets and Institutions in Norway: Reviewing the Evidence. *Labour Mobility in the Enlarged Single European Market*. 2016. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/S0195631020160000032002/full/html>.

25. Simpson N. B., Sparber C. The Short- and Long-Run Determinants of Less-Educated Immigrant Flows into U.S. States. *Southern Economic Journal*. 2013. No 2. P. 414–438.

26. De Luna Gallardo G., Korneeva E., Strielkowski W. Integration of migrants in the EU: lessons and implications for the EU migration policies. *Journal of International Studies*. 2016. No 2. P. 244–253.

27. Харитоненко Г.І., Дмитренко В.М. Європейська міграційна криза: статистика, цифри та факти. *Економічний форум*. 2018. No 2. С. 7–9.

28. Романенко І. О. Статистичний аналіз трудової міграції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук. Київ, 2015. 20 с.

29. World Migration Report. 2022. URL: <https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/>

30. Садова У.Я. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України"; наук. ред. Львів, 2019. — 263 с. (Сер. "Проблеми регіонального розвитку").

31. Sardak S., Korneyev M., Dzhyndzhoian V., Fedotova T., Tryfonova O. "Current trends in global demographic processes", 2018. Problems and Perspectives in Management. Vol. 16 (1), pp. 48—57. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16\(1\).05](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16(1).05).

32. World Migration Report 2020 URL: [https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/International Migration 2020_Report.pdf](https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/International%20Migration%2020_Report.pdf)

33. International Migration Report UN DESA, 2019a. URL: www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp

34. Глобальний портал даних про міграцію. URL: <http://migrationdataportal.org>

35. International Labor Organization (2018b) Supporting resilient labor markets to drive inclusive economic growth and decent work for all — Summary of emerging lessons learned from ILO Syrian crisis interventions in Jordan, Turkey and Lebanon 2013—2017, Geneva, URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_protect/protrav/migrant/documents/genericdocument/wcms_613633.pdf

36. Population by Region in the World – Worldometers URL: <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-region/>

37. Migration, Refugee and Asylum Data Explorer, URL: <https://ourworldindata.org/explorers/migration?tab=chart®ion=Africa&facet=none&Metric=Number+of+emigrants&Period=Total&Sub-metric=Total&country=~Oceania>

38. OECD Statistics, URL:
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REGION_MIGRANTS#
39. _____ Bilateral Migration 2017. URL:
https://www.knomad.org/sites/default/files/2018-04/bilateralmigrationmatrix20170_Apr2018.xlsx
40. De Haas, Hein, Stephen Castles, and Mark J. Miller. The age of migration: International population movements in the modern world. Bloomsbury Publishing, 2019.
41. Рощина, Н. В., and Л. С. Борданова. "Особливості міграційних процесів у сучасних економічних умовах." Економіка та держава 1 (2017): 32-36.
42. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. International Migration Report: Highlights. New York, 2017. 38 p.
43. Бербенець О. В. Основні тенденції та наслідки міжнародної трудової міграції . Агросвіт, 2015. № 15. С. 26–29.
44. Guarnizo, L. E., Portes, A. & Haller, W. 2003. Assimilation and transnationalism: Determinants of transnational political action among contemporary migrants. American Journal of Sociology, 108, 1211–1248.
45. Жити за кордоном чи повертатися в Україну? На що розраховувати біженцям у державах ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
https://lb.ua/world/2023/08/15/570035_zhiti_kordonom_chi_povertatisya.html.
46. Понад 14,5 мільйона українців виїхали за кордон від початку повномасштабного наступу Росії. URL: [https://tsn.ua/ukrayina/ponad-14-5- milyona-ukrayinciv-viyihali-za-kordon-vid-pochatku-povnomasshtabnogo nastupu-rosiyi-2214181.html](https://tsn.ua/ukrayina/ponad-14-5- milyona-ukrayinciv-viyihali-za-kordon-vid-pochatku-povnomasshtabnogo-nastupu-rosiyi-2214181.html).
47. Personal remittances, received (current US\$) // The World Bank Data. URL:
<https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.CD.DT>
48. Конвенція про права дитини: Резолюція No 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 р. – К.: Столиця, 1997. – 31 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд зарубіжної літератури

1. Hein de Haas. International pendulum migration to Morocco: multi-local residential strategies of ageing migrants in the Todra Valley. 2006.

In Europe, labour migrants from the Mediterranean region who migrated to western Europe from the 1950s to 1970s constitute the most numerous older migrant population. This paper focuses on a subgroup of this population: ageing Moroccan migrants. It draws on the findings of ethnographic and survey fieldwork in one particular Moroccan area of out-migration. The paper examines the migration behaviour of ageing Moroccan migrants. Although they show a low propensity to return permanently to Morocco, there is a growing category of pendular migrants who, while officially residing abroad, and living on host-state social security benefits and pensions, tend to stay in Morocco for several months per year. The paper analyses the factors which explain this migration behaviour and the ensuing re-emergence of transnational, multi-local households while paying special attention to the role of host-state policies. Increasingly restrictive immigration policies as well as the partial non-exportability of pensions and social security benefits and, more generally, the volatility of policies and the lack of policy attention to return migrants' needs, are important considerations in the decision-making process of ageing labour migrants and their spouses and children. From the perspective of Moroccan migrants, a European residence permit or citizenship is a key asset, which must be fostered and passed on to following generations.

2. Ferrie J. P., Hatton T. J. Two centuries of international migration. SSRN electronic journal. 2014.

It provides an overview of trends and developments in international migration since the industrial revolution. They focus principally on long-distance migration to rich destination countries, the settler economies in the nineteenth century and later the OECD. The chapter describes the structure, direction and determinants of migration flows and the assimilation experience of migrants. It also examines the impact of migration on destination and source countries, and explores the political economy behind the evolution of immigration policy. They provide an historical context for current debates on immigration and immigration policy and they conclude by speculating on future trends.

3. McKeown A. Global migration and regionalization, 1840-1940. UC Santa. Mapping Global Inequalities. 2007.

The mass migrations of the nineteenth and early twentieth centuries were a global phenomenon. From the North Atlantic to the South Pacific, hardly any corner of the earth was untouched by migration. These migrations similar in quantity and organization, and all linked through the processes of globalization: the peopling of frontiers, new transportation technologies, the production and processing of material for modern industry, the shipment and marketing of finished goods, and the production of food, shelter and clothing for people who worked in those industrial and distribution networks. It was a truly global process. Yet, the processes and cycles of migration grew increasingly integrated across the globe, the actual patterns and directions of migration grew more regionally segregated. These segregated regions experienced different patterns of development and growth associated with migration. Moreover, this segregation helped to erase many of the non-Atlantic migrations from the historical memory, thus helping to obscure inequalities that were created as part of historical globalization by depicting certain parts of the world as having been outside of globalization.

4. Xu D. The effects of immigration restriction laws on immigrant segregation in the early twentieth century U.S. *Journal of Comparative Economics*. 2020. Vol. 48, no. 2. P. 422–447

Several immigration restriction laws, passed in the background of anti-immigration populism in the early 1920s, put an end to the period of «open borders» in the U.S. In this paper, they use the linked county sample in the early twentieth century to examine how immigration restriction laws led to different trends in segregation across groups. Difference-in-difference estimations show that all immigrant groups followed similar trends in segregation before the passage of immigration laws; afterwards, segregation among immigrants from more restricted countries declined relative to segregation among immigrants from less restricted countries. They then construct linked census samples at the individual level, and study mechanisms behind de-segregation. They find two possible mechanisms: (a) limitations on new arrivals; (b) selection on return migration.

5. Weiner M. Security, Stability, and International Migration. *Center for International Studies Massachusetts Institute of Technology*; WP 90-2. - 1990. - 43 p.

Recent events suggest that the security of states can be affected by population movements and, in turn, that population movements are affected by the security considerations of states. These developments suggest the need for a security/stability framework for the study of international migration which focuses on state policies toward emigration and immigration as shaped by concerns over internal stability and international security. Such a framework would consider political changes within states as a major determinant of international population flows, and migration - including refugee flows - both as a cause and a consequence of international conflict.

6. Beine M., Docquier F., Rapoport H. Measuring International Skilled Migration: A New Database Controlling for Age of Entry. The World Bank Economic Review. 2007. No 2. P. 249–254.

Recent data on international migration of skilled workers define skilled migrants by education level without distinguishing whether they acquired their education in the home or the host country. This article uses immigrants' age of entry as a proxy for where they acquired their education. Data on age of entry are available from a subset of receiving countries that together represent 77 percent of total skilled immigration to countries of the Organisation for Economic Co-operation and Development. Using these data and a simple gravity model to estimate the age-of-entry structure of the remaining 23 percent, alternative brain drain measures are proposed that exclude immigrants who arrived before ages 12, 18, and 22.

7. Friberg J.H. New Patterns of Labour Migration from Central and Eastern Europe and its Impact on Labour Markets and Institutions in Norway: Reviewing the Evidence. Labour Mobility in the Enlarged Single European Market. 2016.

The influx of migrant workers from Central and Eastern Europe over the last decade represents the largest migratory flows to Norway in history and an unprecedented supply shock to parts of the Norwegian labour market. This article reviews existing research and summarises the findings in terms of (1) the volume, direction and temporal patterns of migration flows; (2) the economic integration of new labour migrants; (3) the impacts of labour migration on wages, employment, skills, and social organisation of work in affected industries and (4) the political and institutional responses to rising labour migration. The article concludes by discussing the overall long-term consequences of labour migration, particularly with regard to social inequality in Norway.

8. Simpson N. B., Sparber C. The Short- and Long-Run Determinants of Less- Educated Immigrant Flows into U.S. States. Southern Economic Journal. 2013. No 2. P. 414–438.

They use a gravity model of migration and alternative estimation strategies to analyze how income differentials affect the flow of immigrants into U.S. states using annual data from the American Community Survey. They add to existing literature by decomposing income differentials into short- and long-term components and by focusing on newly arrived less-educated immigrants between 2000 and 2009. Their sample is unique in that the vast majority of their observations take zero values. Models that include observations with zero-flow values find that recent male immigrants respond to differences in (short-term) GDP fluctuations between origin countries and U.S. states, and perhaps to (long-term) trend GDP differences as well. More specifically, GDP fluctuations pull less-educated male immigrants into certain U.S. states, whereas GDP trends push less-educated male immigrants out of their countries of

origin. Effects for less-educated women are less robust, as GDP coefficients tend to be much smaller than for men.

9. De Luna Gallardo G., Korneeva E., Strielkowski W. Integration of migrants in the EU: lessons and implications for the EU migration policies. Journal of International Studies. 2016. No 2. P. 244–253.

Their paper deals with the specific aspects of immigration and the effects that the integration of immigrant groups may have in the national income. Through an appropriate analysis, this research attempts to provide a description of the immigration phenomenon in the EU, the consequences of it in the labor markets and the relation with the distinct integration policies implemented by the EU countries. Since the European Union enables free mobility among its Member States, certain EU countries have become attractive destinations because of the working conditions and/or employment opportunities. As a result, some EU nations have experienced the inflow of large amount of immigrants and disturbances on their labor markets. With regard to the above, the concept of immigration surplus stipulating that immigration phenomenon might trigger off a process of redistribution of wealth that could in turn enhance the volume of production and increase the national income can be applied for analyzing these processes. In addition, we find that deeper integration of immigrants into host countries can lead to higher levels of economic success. Therefore, we conclude that the high level of integration may lead to an increase in the immigration surplus of the host countries.

10. De Haas, Hein, Stephen Castles, and Mark J. Miller. The age of migration: International population movements in the modern world. Bloomsbury Publishing, 2019.

Migration is a central dynamic in globalization that is recasting contemporary states and societies in distinctive, powerful ways. Now with more balanced coverage of Western and non-Western regions, this leading text has been revised and updated with the latest theories, policy information, and interdisciplinary research. The book explores the causes, dynamics, and consequences of international population movements, as well as the experiences of migrants themselves. Chapters examine migration trends and patterns in all major world regions, how migration transforms both destination and origin societies, and the effects of migration and increasing ethnic diversity on national identity and politics.

Анотація

Андрущенко Є. В. Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на світову економіку

Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю «Міжнародна економіка»

Бакалаврська робота присвячена дослідженню причин та наслідків на світову економіку міжнародної міграції робочої сили.

В роботі розрита сутність міжнародної міграції, була описана еволюція розвитку міграційних процесів та було визначено соціально-економічні наслідки міграції, як для приймаючої країни, так і для країни, яка приймає мігрантів.

Ключові слова: міграція, міжнародна трудова міграція, міграційні процеси, робоча сила, інтернаціоналізація.

Annotation

Andrushchenko E. V. International labor migration and its impact on the world economy

Qualifying bachelor's thesis in the specialty "International Economy"

The bachelor's thesis is devoted to the study of the causes and consequences of international labor migration on the world economy.

The thesis explores the essence of international migration, describes the evolution of the development of migration processes, and defines the socio-economic consequences of migration, both for the receiving country and for the country receiving migrants.

Key words: migration, international labor migration, migration processes, workforce, internationalization.

Таблиця В.1 – Види трудової міграції

Класифікація	Вид	Сутність
За терміном	Постійна	Без подальшого повернення
	Довготривала	Міграція працівників на період більше року
	Короткотривала	Міграція працівників на період від 3-х місяців до 1-го року
	Сезонна	Переміщення до іншої території тільки в певні періоди року
	Маятникова	Періодичне переміщення від місцевості, де знаходиться робота до місця постійного проживання
За напрямом	Імміграція	В'їзд в країну
	Еміграція	Виїзд з країни
	Реєміграція	Повернення на Батьківщину
За статусом у країні	Асиміляційна	Передбачається отримання громадянства в країні перебування
	Неасиміляційна	Отримання громадянства в країні перебування не передбачається
За формою трудової угоди	Індивідуальна	Пересування однієї особи
	Колективна	Пересування групи осіб
За ступенем легальності	Офіційна	Офіційне працевлаштування та декларування мети перебування – трудова діяльність
	Нелегальна	Переміщення з незареєстрованою трудовою діяльністю

За формою реалізації	Суспільно організована	Переміщення відбувається за участі громадських та державних організацій
	Неорганізована	Переміщення відбувається за кошти самих мігрантів
За кваліфікацією	Висококваліфікована	Переміщення осіб з вищою освітою
	Низькокваліфікована	Переміщення працівників нижчого класу

Джерело: розроблено автором за [4, с. 24; 55, с. 146-149; 6]

Ім'я користувача:
Міжнародного обліку та аудит Гавриловський Олек...

ID перевірки:
1016264879

Дата перевірки:
21.05.2024 06:53:09 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
21.05.2024 11:35:20 EEST

ID користувача:
100005725

Назва документа: Андрущенко Єви Василівни

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 9892 Кількість символів: 74700 Розмір файлу: 301.00 KB ID файлу: 1016054671

44.5% Схожість

Найбільша схожість: 38.9% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015810087)

6.14% Джерела з Інтернету

345

Сторінка 52

44% Джерела з Бібліотеки

453

Сторінка 54

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел